Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

12 ОКТЯБРЬ 1966 й.
1-йил чиқиши.
ЧОРШАНБА
№ 89
БАҲОСИ 2 ТИЙИН

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

Бугунги янгиликлар

МОСКВА КЕНГАШИГА

Бугун тунда Тошкент аэропортидан кўтарилган ҳаво лочини медицина институти олимларидан бир группасини Москвага олиб кетди.

Ўзбек шифокорлари бугун Ватанимиз пойтахтида очиладиган ўсмирларнинг меҳнат гигиенаси масалаларига бағишланган Бутунittифоқ илмий конференциясида қатнашадилар. Конференцияда саноатда ва қишлоқ хўжалигида меҳнат қилаётган ёшларимизнинг гигиенаси ҳақида 60 дан ортиқ илмий доклад тингланади.

Ўзбек шифокорларининг яна бир группаси стомотология терапевтикасининг актуал масалаларига бағишланган семинарда қатнашадилар. Семинар кун тартибида медицина ўқув юртларида стомотология терапевтикасининг муҳим масалаларини ўқитиш методикаси ва мазмуни ҳақида кенг мунозара бўлади.

ҲОСИЛНИНГ ЯРМИ МАШИНАЛАРДА ТЕРИБ ОЛИНДИ

Тошкент областининг механизаторлари бугун пахтани машинада териш йиллик планини бажардилар. Йигирма кун ичида 150 минг тонна пахта, яъни етиштирилган бутун ҳосилнинг қарийб ярми «зангори кемалар» бункерларидан тўкилди.

Куз фасли келиши билан тўрт мингга яқин терим агрегати областнинг пахтазорларига чиқарилди. Деҳқонлар билан бирга республика пойтахти саноат корхоналарининг коллективлари ҳам бу агрегатларни яхши ишлатиш тўғрисида ғамхўрлик қилдилар. Пойтахтдаги саноат корхоналари тажрибали мутахассислар билан бирга 87 та кўчма ремонт устахоналарини ажратдилар. Бу чора ана шундай устахоналар сонини қарийб икки юзтага етказиш имконини берди.

Областда пахта тайёрлаш йиллик планини машиналар ёрдами билангина бажарган хўжалик биринчи марта рўйхатга олинди. Бу — Оққўрғон районидаги «Ленинград» колхозидир. Ўзбекистонда пахта териш ишларини ёппасига механизациялаш ташаббускори бўлган ана шу районда Ленин номли, «Озод» ва «Заря Коммунизма» колхозлари планда кўрсатилган ҳосилнинг 97 процентини агрегатлар билан териб олдилар.

Бу йилги терим мавсумида Тошкент областида шаҳарликлардан бирор киши ҳам теримда қатнашмади. Ҳозир пахта майдонларида ҳосилни машиналар билан иккинчи марта териб олишга киришилди. (ЎзТАГ).

УЙ МУБОРАК!

Бугун янги уй-жойларни фойдаланишга қабул қилиб олувчи давлат комиссияси бинокорларнинг ёз бўйи қилган самарали меҳнатларига муносиб баҳо берди.

Рисовая кўчасида қад кўтарган тўрт қаватли йирик панелли бино фойдаланишга топширилди. Уни 3-қурилиш трестининг 5-қурилиш бошқармаси азаматлари қисқа вақт ичида битказдилар. Бу бинонинг ёнида яна бир тўрт қаватли ғиштин иморат ҳавозалари йиғиштириб олинди. Янги уй Тошкент машинасозлари ташаббуси ва ҳаракати билан бунёд этилди.

Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигига қарашли ташкилотларнинг зилзиладан бошпанасиз қолган оилалари ҳам янги биноларда уй тўйларини ўтказадиган бўлдилар. Улар учун Чилонзордаги Ғафур Ғулом номли янги кўчада қурилган тўрт қаватли бино бугун фойдаланишга топширилди. Бинонинг биринчи қаватига дорихона жойлашади. Қурилиш сифати ижобий баҳоланган, бу уй 153-қурилиш тресги 1-қурилиш бошқармаси бинокорларининг меҳнатига мансубдир. Бошқарма азаматлари бугун яна икки бинони комиссия диққатига ҳавола қилдилар. Уларнинг бири Г — 11-кварталда бунёд этилган 280 ўринли болалар боғчасидир. Иккинчиси эса Д — 16 кварталда қурилиш ишлари ниҳоясига етказилган 1320 ўринли мактаб биносидир. Мактаб биноси спорт зали, ошхона, турли устахоналар ва бошқа зарур хоналарга эга. Бинонинг лойиҳаси Тошкентда ягона бўлиб, у бошқа янги мактаб биноларига қараганда ўзининг ҳашаматлилиги, ихчамлиги ва ҳар қандай машғулотлар олиб боришга қулайлиги билан ажралиб туради.

КИНО ҲАВАСКОРЛАРИ СЕМИНАРИ

Ўзбекистонда қирқдан ортиқ ҳаваскорлик киностудиялари ишлаб турибди. Уларда ўнлаб киносанъати ҳаваскорлари бу мўъжизакор санъатнинг сирларини кунт билан ўрганиб, ўзлари ҳам фильм яратиш устида иш олиб бормоқдалар. Ўзбекистон кино ҳаваскорлари илгари бўлиб ўтган Бутуниттифоқ кино ҳаваскорларининг учала кўригида актив иштирок этиб, мақтовларга сазовор бўлдилар ва бир қанча совруп олиб қайтдилар.

Келаси йил февраль ойида Москвада кино ҳаваскорларининг тўртинчи Бутуниттифоқ кўриги бўлади. Кино ҳаваскорларимиз бу кўрикка қизғин тайёрланмоқдалар.

Уларга ёрдам бериш учун Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети, Кино ходимлари союзи, республика Маориф ҳамда Олий ва Ўрта таълим министрликлари биргаликда семинар ташкил қиладилар. Йигирма кун давом этадиган бу семинарда элликдан ортиқ кино ҳаваскорлари Ўзбекистон ва Москва киностудияларининг арбобларидан бир қатор лекция ва суҳбатлар эшитадилар, фильм яратиш билан боғлиқ бўлган ҳамма жараёнларни ўрганадилар ва ўзлари ишлаётган фильмларини кино усталарига кўрсатиб, фойдали маслаҳатлар оладилар. Бугун шу, семинарнинг программаси ишлаб чиқилди.

Самарқандга саёҳат

Бугун Тошкентда янги уй-жой бинолари бунёд этаётган литвалик бинокорлар Самарқанд саёҳатидан қайтиб келишди. Бинокорлар қадимий ва навқирон шаҳарнинг жаҳонга машҳур бўлган тарихий обидаларини завқ билан томоша қилдилар. Шоҳизинда, Амир Темур мақбараси, Улуғбек расадхонаси ва яқинда олимлар томонидан кашф этилган Афросиёб шаҳрининг жамолини кўздан кечирдилар. Тарихий обидаларнинг архитектура жиҳатдан мураккаб ва пишиқ қурилганлиги қардош бинокорларда жуда катта таассурот қолдирди.

Бундай саёҳатларни Тошкент транспорт агентлиги ташкил қилмоқда. Ҳафтада икки марта ташкил қилинаётган бундай саёҳатларга Иттифоқимиз шаҳарларидан келган қурувчиларнинг ўттиздан ортиқ бригадаси таклиф қилинди. Навбат Украина, Грузия, Қозоғистон, бинокорларига.

Омма орасида

Куйбишев район «Билим» жамияти меҳнаткашларни қизиқтирувчи темаларда кейинги вақтларда кўплаб лекция ва суҳбатлар уюштирмоқда.

Бугун райондаги 19-қурилиш бошқармасида, «Ташсельмаш» заводи поликлиникасида, «Тошкентвино» комбинатида халқаро аҳвол, совет кишисининг маданияти деган темаларда ҳамда безориларга қарши курашни кучайтириш тўғрисида СССР Олий Совети Президиумининг Фармони ҳақида лекция ва суҳбатлар ўтказилди.

АРИҚ БЕТОНЛАНДИ

Бугун Октябрь район коммунал хўжалик бўлими Сағбон ариғини бетонлашга киришди. Беш юз метрлик масофада район Советининг депутати И. Парпиев, ишчилардан О. Шарипов, К. Файзуллаевлар ариқ лабига бетон девор қуришни ўрнига қуймоқдалар. Арик бетонлаштирилиши натижасида Сағбон кўчаси бир мунча кенгайиб, ободалик ишлари анча яхшиланади.

БУХОРО ГАЗИ МАРТЕН ПЕЧЛАРИДА

РЕВДА. (ТАСС). Ревда Метиз — металлургия комбинатининг пўлат эритувчилари Бухоро гази билан биринчи эритма бердилар. Корхонада мазут ўрнини эгаллаган газ йилига бир ярим миллион сўм маблағ тежаб қолажаги ҳисоблаб чиқилди.

Ревда Ўрта Уралда арзон ёқилғидан фойдаланаётган ўнинчи шаҳардир.

ТЕПЛОХОДДА ЯПОНИЯ БЎЙЛАБ САЁҲАТ

ВЛАДИВОСТОК. (ТАСС). «Григорий Оржоникидзе» теплоходи бугун катта туристик сафарга йўл олади. Совет Иттифоқининг кўпгина шаҳарларидан келган денгиз саёҳати ҳаваскорларидан 300 киши Япония бўйлаб сузиб юрадилар. Улар Токио, Нагасаки, Осака, Кобе, Хиросима ва Отара шаҳарларида бўладилар.

«Григорий Оржоникидзе» теплоходи Япония соҳилларига боришдан олдин Корея Халқ Демократик Республикасининг Хиннан портига кириб ўтади. Совет туристлари Корея Халқ Демократик Республикасининг пойтахти Пхеньянга қуруқликдан борадилар ва у ерда икки кун бўлиб, тарихий ёдгорликларини, янги қурилиш районларини, музейларни томоша қиладилар.

Саёҳат 23 кун давом этади.

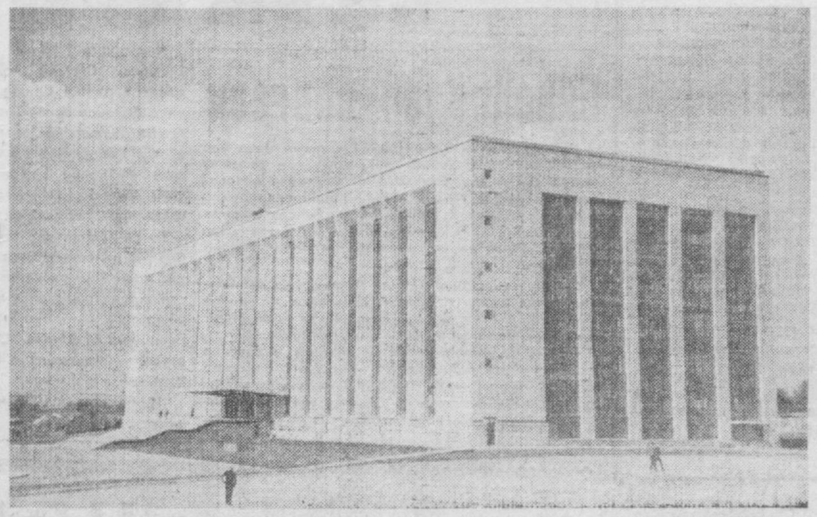

Новосибирск. Обь дарёси ёқасида ойна ва бетондан ишланган муҳташам бино қад кўтарди. Бу 9 қаватли бинонинг 4 қавати ер остида, 5 қавати ер устида бўлиб, сатҳи 30 минг квадрат метрга яқин. Бу ерда СССР Фанлар Академияси Сибирь бўлимининг давлат илмий-техника кутубхонаси жойлашди. Бу кутубхона ҳозир фаннинг турли соҳаларига оид 5 миллиондан зиёд китоб ва журналларига эга.

Бу янги кутубхона СССРда чиқадиган барча нашрлардан нусха олади, жаҳоннинг 43 мамлакатидаги 606 илмий муассасалар билан адабиётлар алмашинади.

Суратда: Сибирдаги янги кутубхона биноси.
В. ЛЕШЧИНСКИЙ фотоси, (ТАСС).

ОНА ВАТАН БЎЙЛАБ

ОНГОЛОГЛАР КЕНГАШИ

ТБИЛИСИ. Бу ерда тамом бўлган илмий сессияда ракнинг олдини олиш, уни аниқлаш ва даволаш проблемалари муҳокама қилинди.

Бизнинг мамлакатимизда ёмон сифатли шишлар пайдо бўлиши эпидемиологияси соҳасида диққатга сазовор ишлар қилинди. Медиклар олган маълумотлар шуни кўрсатмоқдаки, рак формаларининг ривожланиши турмуш шароитлари, профессионал факторлар ва бошқа факторлар билан яқиндан алоқадордир. Ёмон сифатли шишларни даволашнинг замонавий методларини ривожлантиришда бир мунча натижаларга эришилди. (ТАСС).

Олмалар ғарқ пишди

МАХАЧҚАЛА. (ТАСС). Доғистон тоғлари ва водийларида кузги-қишки олмалар терила бошланди. Касумкент мевачилик совхозининг Али Ғаниев бригадасида оқ розмарин олмаларининг ҳар бир тупидан минг килограммгача ҳосил териб олинмоқда. Тоғликлар уни ажойиб мевали дарахт деб атайдилар. Бу олма дарахти йигирма йилдан кўпроқ вақтдан бери ҳосил бериб келсада, унинг меваси камаймаётир. 1958 йилда бу дарахтдан бир минг тўққиз юз ўн етти килограмм, 1964 йилда эса, бир минг етти юз эллик килограмм ҳосил олинган эди.

УРУҒЧИЛИКДА ЯНГИЛИК

КИЕВ. (ТАСС). Киев областининг Кагарлик ғалла қабул қилиш пунктида дон экинлари уруғини экишга тайёрлайдиган Украинада биринчи ихтисослаштирилган пункт ташкил этилди. Бу уруғчилик пункти районидаги барча еттита уруғчилик хўжаликларига хизмат қилади. Ҳозирнинг ўзидаёқ бу ерда икки минг тоннадан зиёд баҳорги экинлар уруғлари тозаланиб, биринчи класс кондиция даражасига келтирилди. Бу илгари барча ихтисослаштирилган хўжаликлар шу муддатгача биргаликда тайёрлаган уруғликдан анча кўпдир.

ЯНГИ «ЗАПОРОЖЕЦ» МАШИНАСИ

ЗАПОРОЖЬЕ, (ТАСС). Запорожьедаги «Коммунар» автомобил» заводи конвейеридан янги «ЗАЗ — 966» моделли дастлабки «Запорожец» машиналари ишлаб чиқарилди. Гарчи йил охиригача юзлаб ана шундай машиналар тайёрланса-да, бу келгуси йил олдидан бош репетициядир, холос.

«ЗАЗ — 966» моделли «Запорожец» машинаси чиройли формаси ва динамиклиги билан автомобиль ҳаваскорларига ҳозирдаёқ яхши танилган кичик литражли машиналардан фарқ қилиб унинг ҳажми анча каттароқ бўлади, машина фойдаланишда бир қанча қулайликларга эга.

Янги машинада ҳаво билан совутиладиган ўттиз от кучига эга бўлган мотор бўлиб, кейинчалик унинг ўрнини қирқ от кучига эга бўлган двигатель эгаллайди. Бу двигатель автомобилга соатига 120 километргача тезлик билан юриш имконини беради.

Беш йиллик охирига бориб, «Коммунар» заводи шундай машиналарни йилига 150 мингтагача ишлаб чиқарадиган бўлади.

Қозоғистон атласи

ОЛМАОТА, (ТАСС). Бугун бу ерда республиканинг илмий маълумот берадиган комплекс географик атласини тузиш тўғрисида қарор қабул қилинди. Атлас учун материаллар ишлаб чиқиш Қозоғистон ССР академияси раҳбарлигида бир қанча илмий тадқиқот институтлари ва министрликларга топширилди.

Қозоғистоннинг биринчи комплекс географик атласини 1969 йилда нашр этиш мўлжалланади.

СУРАТДА: Тошкентнинг йўлдош шаҳри Сергели қурилишларида фидокорона меҳнат қилаётган Ленинград Ҳарбий округнинг бинокорларидан чапдан: С. Саидов ва Х. Раҳимовлар.
А. ТЎРАЕВ фотоси.

ПОЙТАХТ БУНЁДКОРЛАРИ

БОЛТИҚЛИКЛАР ШИЖОАТИ

Кундан-кунга самога бўй чўзаётган бинолар кишини ўзига жалб этмай қўймайди. Улар томон ошиқаётган солдатлар колоннасининг чеки йўқ. Билакларида куч қайнаб турган жангчиларнинг бугунги фикри фақат бунёдкорлик.

Асфальт йўлдан борар экансиз, катта ҳарфлар билан: «Бу ерда икки марта Қизил Байроқли Болтиқ флотининг ҳарбий бинокорлари ишлаяпти» деб чиройли ёзилган плакатга кўзингиз тушади. Уйларга яқинлашган сари фикримизни «бу уйларни шу азаматлар қурган» деган сўзлар чулғайди. Улар билан яқиндан гаплашиш иштиёқи қалбда туғён уради.

Республикамизда саккиз оилага мўлжалланган 16-уй яқиндагина фойдаланишга топширилганлиги билиниб турибди. Бинонинг яхшилаб пардоз берилганлиги, газ трубаларининг, канализация шоҳобчаларининг тахт этилганлиги ва юксалиб туриши бунинг яққол далили бўла олади.

Биз томоша қилаётган участка флотда энг илғор ва пешқадам участкалардан бири экан.

— Бизлар — дейди участка бошлиғи лейтенант Борзенко — зилзиладан ўн беш кун кейин Тошкентга етиб келдик. Ҳозир биз яшайдиган жойлар «Ўзгариш» совхозининг маккажўхори экиладиган жойлари экан. Тез кунда ишни бошлаб юбордик. Мана орадан беш ой ўтди. Шу долзарб кунлар ичида қатор-қатор турар жой бинолари, мактаб, ясли ва ётоқхоналар қурдик. Яқиндагина ҳар бирида 8 оила яшайдиган 16 та бинони фойдаланишга топширдик. Яна 14 та 8 квартирали 11 та 12 квартирали, бинолар 2 та ётоқхона, ясли ва бошқа маданий-маиший биноларни Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 49 йиллиги кунигача топширишни планлаштирдик.

Участка мастери оддий аскар В. Лукьянов бизларни илғор бригадирлар билан таништирди. Сержант В. И. Двойних бошчилик қилаётган бригада участкада пешқадамликни қўлдан бермай келяпти.

Қаршимиздаги 12 квартирали бинони бугун пардозчиларга топширган В. Н. Двойнихчилар шод. 32 иш кунида 15 киши ишни сифатли қилиб тугаллади. Шу билан улар учинчи уйни топширдилар. Бу коллективдан ўрнак олган младший сержантлардан Р. Хаитов, И. Ф. Кочима ва И. М. Маринько бошлиқ бригадалар кунлик топшириқларини 190-120 процент қилиб адо этмоқдалар.

Дарҳақиқат, Сергели йўлдош шаҳрида 1967 йилнинг бошланишигача 150 минг квадрат метр турар жой бинолари топширилиши керак. Болтиқ Флотининг ҳарбий бинокорлари ҳам ўзларининг салмоқли ҳиссаларини қўшиш иштиёқида ҳар бир минутдан унумли фойдаланиб меҳнат қилмоқдалар.

А. ҲАМРОҚУЛОВ,
оддий аскар.

ОБ-ҲАВО

Шу кеча-кундузда ҳавонинг булутли бўлиши, бир оз ёғингарчилик бўлиши кутилади. Шимоли ғарбдан секундига 3—7 метр шамол эсади. Ҳарорат кечаси 6—8 даража, эртага кундузи 15—17 даража иссиқ бўлади.

«ТОШКЕНТ» СЕЙСМИК СТАНЦИЯСИ ХАБАР БЕРАДИ

Бугун эрталаб соат 8 дан 48 минут ўтганда 2 балл куч билан ер силкинганлиги қайд этилди, соат 13 дан 7 минут ўтганда 3 балл куч билан ер қимирлади.

ҚЎҚОНДАН ХАТ

УЙИМИЗНИНГ ТЎРИ СИЗНИКИ

Ҳурматли редакция! Мана, ярим йил бўлиб қолди. Тошкент аҳолиси зилзиланинг яхши-ёмон қилиқларини бошидан ўтказиб, ўз мардлиги, матонати билан бутун ер юзидаги кишиларнинг меҳрини тортмоқда.

Сахий куз келди. Биз оиламиз билан кузнинг олтин рангига назар ташлар эканмиз, бутунлай бошқа нарсани ўйлаймиз: совуқ тушиб қолди, бундай кунда эшикда ётиш учун аёз таъсир қилади. Кўпгина оилалар палаткаларда, ҳовлиларда. Агар ўшалардан бирортаси бизнинг уйимизга келса, бутун оиласи, бола-чақаларига бошпана топиларди, деймиз.

Оиламиз—педагоглар оиласи. Дадамиз Матқулжон Мамажонов ўттиз саккиз йилдан буён ўқитувчилик қиладилар. Далада яшаймиз. Қўқон шаҳридан олти чақирим нарида. Қишлоғимиз Поп районига қарайди. Шаҳар унча узоқ эмас.

Қишлоғимиз «Тошкент—Қўқон» йўлининг чап томонида жойлашган. Ангрен орқали ўтилади. Пишқарон қишлоғида турамиз. Келишни истаган кишилар бўлса уйимиз етарли. Қанча киши бўлса ҳам бемалол.

Азиз тошкентликлар, сизларни Қўқон шаҳрининг ёнгинасидаги Пишқарон қишлоғида истиқомат қилувчи педагог Мамажоновлар оиласи орзиқиб кутмоқда. Кўнгил кенг бўлса, жой торлик қилмайди. Ёнимизда Данғара посёлкаси яқин. Ишлайдиган киши учун ўз касбига лойиқ иш топилади. Врачлар, ўқитувчилар, темир йўлчиларга ҳам иш бор.

Тортинмай келаверинглар, азизлар! Сизларни кутиб оламиз. Марҳабо, бош устига!

Матқулжон МАМАЖОНОВ,
Ойшахон МАМАЖОНОВА,
Адҳам МАМАЖОНОВ.

Ўзбекистон пахтакорлари Ватан хирмонларига 2.500.000 тоннадан зиёд «оқ олтин» топшириб ғалаба маррасига шаҳдам одимлар билан бормоқдалар. «Оқ олтин» далаларида фидокор пахтакорлар билан ёнма-ён туриб шаҳар меҳнаткашлари ҳам етиштирилган ҳосилни ўз вақтида йиғиб-териб олиш ишига муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Суратда: улкан «оқ олтин» хирмонларидан бири — Янгийўл районидаги Тельман номли пахта пунктининг манзараси.
Н. Медведев фотоси.

Заргарлар

Қуёш заррин нурларини бутун борлиққа сочганидек, Тошкентдаги заргарлик фабрикасига ҳам ўз нурларини сочмоқда... Биз фабрика директори ўртоқ Қаюм Шукуров билан механика цехига кирдик. У ишчиларга бош-қош бўлиб турган коммунист Азиз Ваҳобов билан таништирди.

— Зар қадрини заргар билади деб, халқимиз бежиз айтмаган, — дейди суҳбатда цех бошлиғи.— Мен бу ерда бир неча йиллардан буён ишлайман. Суягим заргарлик билан чиниққан. Бизнинг цех ажойиб олтин буюмлар ишлаб чиқаради. Сиз кўриб турган анави қўли гул йигит-қизлар қимматбаҳо буюмларнинг ижодкоридирлар. Улар ўз устозлари Жалол ака Содиқов тажрибасини ўрганиб, сифатли маҳсулотлар ишлаб чиқармоқдалар.

Ўртоқ Ваҳобов бошлиқ бўлган механика цехи ишчилари янги беш йилликнинг биринчи йили топшириқларини шараф билан бажариш учун ойлик планларни ортиғи билан адо этаётирлар. Бу ерда Муҳаббат Султонхўжаева, Қундуз Усмонова, Насиба Султонова, Ёдгор Мирсаидов, Тешабой Аҳмедов ва шунга ўхшаш ажойиб ишчилар борки, уларнинг меҳнатлари туфайли цех фабриканинг илғор участкаси ҳисобланади. Бу азаматлар белгиланган топшириқларни 150-180 процентдан бажаряптилар.

Фабриканинг ўртоқ Хуршида Бобоева бошлиқ бўлган буюмларни химиявий усул билан ишлаш цехида оддийгина металлдан ясалган зиракка химиявий йўли билан олтин суви югуртириладида, қуритилади. Қарабсиз-ки, худди табиий олтин буюмнинг ўзи бўлади-қўяди. Бу цех ҳар ойда минг дона зиракка олтин суви бериши керак. Цех заргарлари ҳар ойда 1800-2000 га яқин зирак тайёрламоқдалар. Бу цехнинг Муборак Рашидова, Мақсума Муҳамедова, Меҳнат Қизил Байроқ орденли Халил Маликов, шунингдек, Жалил Содиқов, Раҳматулла Юсупов, Ҳури Маҳмудова сингари заргарлари кўплаб юқори сифатли маҳсулот ишлаб чиқармоқдалар.

— Фабрикамиз заргарлари, — дейди суҳбатда фабрика директори ўртоқ Қ. Шукуров, — беш йилликнинг биринчи йилида Ўрта Осиё республикалари учун бир неча минг дона олтин-узук, зирак ва соатлар учун олтин тасмалар ҳамда шунга ўхшаш қимматбаҳо буюмлар етказиб берадилар. Айниқса серқуёш Ўзбекистонимиз, Қирғизистон, Қозоғистон, Тожикистон ва Туркманистон республикалари халқларининг миллий безак буюмлари тайёрлаш фабрикамиз ҳунармандларининг муқаддас бурчидир. Фабрикамизда ишчилар сони йилдан-йилга ортиб боряпти. Ўтган йили 180 киши ишлаган бўлса, шу йилнинг ўзида ўрта мактабни тугатган йигит-қизлардан 120 таси фабрикамиз қучоғига ишга келди. Беш йилликнинг охирига бориб, олтита цехнинг ҳаммасида ҳам ишчилар сони 5-6 баробар ортади. Ишлаб чиқарилаётган маҳсулот ҳам ана шунча кўпайтирилади.

Р. ХЎЖАМОВ

Бинокорлар совғаси

Дўст-дўстни кулфатда синайди деган нақл бор халқимизда. Ана шуни яхши тушунган Тошкент шаҳар Куйбишев районидаги Консерва заводининг Геннадий Терре бошлиқ бинокорлар бригадасининг азамат қурувчилари посёлкада яшовчи завод ишчиларига ёрдамга келди. Улар тез орада бу ерда 50 га яқин уйни сифатли ремонт қилиб бердилар.

Бундан ташқари уларнинг фидокорона меҳнати билан тез орада 12 квартирали янги турар-жой биноси қад кўтарди. Ҳозирги вақтда бу бинонинг сўнгги пардозлаш ишлари бажарилмоқда.

— Биз бу бинони октябрь ойининг охиригача фойдаланишга топширамиз, — дейди бригадир ўртоқ Г. Терре. — Бу биз бинокорларнинг зилзила оқибатида бошпанасиз қолган заводимиз ишчи-хизматчиларига байрам олди совғамиз бўлади.

К. ҲАМРОЕВ.

Коммунист ўртоқ В. Штанько бошлиқ комплекс қурилиш бригадаси бинокорлари Тошкентга зилзиладан зарар кўрган оилаларга турар жой бинолари қуриш учун Украинадан келган ватанпарварлардандир.

Ўртоқ Штанько раҳбарлик қилаётган бригада қурувчилари смена топшириқларини ошириб бажариб, касбдошларига намуна бўлмоқда. Суратда: бригадир В. Штанько.

И. Чернов. А. Фомин фотоси.

„ВОСТОК" ҚУРИЛМОҚДА

Пойтахтимизнинг Калинин майдонида бир йўла 650 кишига мўлжалланган улкан «Восток» ресторани қурилмоқда. Ресторан биносининг баландлиги 12 метр, 3 қаватдан иборат бўлади.

Бино «Г» ҳарфи шаклида қурилаётир, унинг пастки қисми ҳар-хил маҳсулотлар турадиган омбор, биринчи қаватнинг Ҳамза кўчаси томонида 85 кишига мўлжалланган кафе, магазин, кулинария ва уйга овқат берувчи махсус хоналар жойлашади. Ён томонда эса маданий ҳордиқ чиқариш хоналари бўлади.

Иккинчи қават ён атрофлари ойнаванд, кенг, муҳташам залдан иборат бўлади. Бинода 260 киши сиғадиган катта зал, залда 25, 30, 40 кишига мўлжалланган кичик банкет заллари қурилаётир. Бу ерда зиёфат бериш, янгича тўйларни ўтказиш мумкин. Эҳтиёж сезилса, бу залларни бир-бирига улаб кенгайтирса ҳам бўлади.

Бинонинг 3-қавати «Марказий универсал магазин»нинг тепасига ўхшаш 164 кишилик ёзги дам олиш майдони бўлади. Бу майдонда ҳар-хил озиқ-овқатлар, минераль сувлар, умумий овқатланиш ҳамда дам олиш жойлари бўлади. Бу ерда моҳир пазандалар, хушмуомала сотувчилар хизматингизда бўлади.

«Восток» ресторанини «Главташкентстрой»нинг 159-қурилиш трестига қарашли 13-бошқарманинг бинокорлари бунёд этмоқдалар.

Шу кунларда қурилишда иш қизғин бормоқда. Бу ерда Эргаш Каримназаров бошлиқ бетончилар, Самадулла Вамулик бошлиқ дурадгорлар, Анатолий Василенко раҳбарлик қилаётган монтажчилар бригадаларининг аъзолари янги йилгача монтаж ишларини тамомлашга ҳаракат қилмоқдалар.

Янги «Восток» ресторанининг қурилиши шаҳримиз аҳолисига катта совғадир. Қурувчи бинокорларимиз бу объектда кўтаринки руҳ билан ишлаяптилар. Ҳозир ресторанннинг асосий комплекс ишлари ниҳоясига етай деб қолди. Қурилишда Адҳам Раҳматов, Шариф Адашев, Энвер Муслиддинов Аҳмад Шарифуллин каби ишчилар кунлик нормаларини ортиғи билан адо этиб, бошқаларга ўрнак бўлмоқдалар.

Х. ШАРИПОВ.

УСТОЗ

Цех бошлиғи қорачадан келган, 16-17 ёшлар чамасидаги йигитчани шлифовка цехига бошлаб кирди. Николай Михайлович гуруллаб турган станогини тўхтатди-ю, нотаниш йигитга қаради.

— Танишинг, ўртоқ Кузьмин, — деди цех бошлиғи йигитчани у билан таништирар экан, — Сизнинг бўлғуси шогирдингиз Мутал Ғуломов. Комсомол йўлланмаси билан заводимизга ишга келибди.

Николай Михайлович йигитчага бошдан оёқ разм солиб чиқар экан, мийиғида маъноли кулди. Чунки Мутал Ғуломовнинг ёш бўлса ҳам, зеҳни ўткир, зийрак, тиришқоқлигини тажрибали ишчи бир кўришдаёқ сезган эди.

— Майли шогирд қилиб олсам, олақолай Лекин иш оғир, кетиб қолмайсанми?

— Йўқ, амаки, бир умр шу ерда ишлайман...

Мутал Ғуломов ўз сўзининг уддасидан чиқди. Мана, йигирма икки йилдирки, у завод қучоғида меҳнат қиляпти. Устози айтганидек, энг оғир пайтларда ҳам бардош берди. Ҳаётга эндигина қадам қўйган бўлса ҳам, катталардек жон куйдириб ишлади.

Завод партия ташкилотининг секретари ўртоқ Ленмар Ҳалилов билан суҳбатлашиб борар эканмиз, ишчиларнинг иш фаолияти, хулқ-атвори ҳақида ҳар бирига алоҳида-алоҳида баҳо берарди.

— Коммунистлар ҳар бир ишнинг ташаббускори. Улар ҳар қандай янгиликни тезда ўрганиб, ишлаб чиқаришга жорий қилади ва бошқаларга ўргатади. — деди партком секретари,— Мутал ака эса, ана шундай ташаббускорлардан бири.

...Мана ўртоқ Михаил Аркадьевич Павзнер мастер бўлган шлифовкалаш ва йиғув цехидамиз. Ишчиларнинг қўли-қўлга тегмайди.

Биз Мутал Ғуломовни шлифовкачи Надя Линнинг станогини тузатаётган пайтида учратдик. Унинг қўлида ўлчагич асбоб. Станокни синчиклаб текширарди. Бир оз ўтгач станок гуриллаб ишлаб кетди.

— Техника-да, — деди Надя, — юриб турса унга тараф йўқ. Лекин, баъзида шунга ўхшаб диққат қилиб қўяди. Яхшиям Мутал ака борлар, тузатиб берадилар.

— Ўзинг ҳам уни тинч қўймайсан-да, қизим,— луқма ташлади Мутал ака.

Дарҳақиқат Надя Ли станокни бир дақиқа ҳам бўш қўймайди. Шунинг учун бўлса керак, ойлик топшириқларни 150-200 процент бажаради. Бу албатта созловчига ҳам боғлиқ.

Мутал ака ҳар бир станокнинг нормал, бир меъёрда ишлашини таъминлайди. У ўн йилдан буён ана шу вазифани бажаради.

Меҳнат ветерани, пенсионер Кузьминнинг севимли шогирди бўлган, ҳозир эса юзлаб ишчиларнинг устози, маслаҳатгўйи коммунист ўртоқ Мутал Ғуломов заводнинг фахри ҳисобланади. Унинг тарбияси билан эндиликда ажойиб станокларни бошқараётган Юлдуз Тарифулин, Рихси Усмонхўжаев, Владимир Владимирович Антропов, Ҳатам Абдураҳмонов сингари ёшлар меҳнатда ўзларини кўрсатяптилар. Улар устозларидан намуна олиб, ойлик топшириқларни доим ошириб бажаряптилар.

Мутал аканинг қизи Зарофат Ғуломова ҳам бир йилдан буён шлифовкачи бўлиб ишлаяпти. Зарофат ёш бўлишига қарамай, энг илғор ишчилардек станокни моҳирлик билан бошқаряпти.

— Заводга ишга келганимда кўпгина ишлар қўл билан бажарилар-ди, — дейди Мутал ака, — ўшанда 10 киши бажарадиган ишни мана ҳозир бир киши бемалол уддалай беради. Чунки заводимиз асосан автоматлаштирилди. Шунинг учун ҳам бизнинг цех ойлик топшириқларни ортиғи билан бажармоқда. Мен яқинда газета орқали Ленин орденли «Таштекстильмаш» заводи коммунистик меҳнат бригадалари коллективларининг республика саноат корхоналарининг коммунистик меҳнат бригадалари коллективларига қарата ёзган Очиқ хатини ўқиб чиқдим. Уларнинг бу юрак даъвати билан айтилган сўзларига цехимиз ишчилари лаббай деб жавоб берадилар. Менинг ўзим ана шу чақириққа жавобан янада ғайрат билан ишлайман.

Кўплаб рационализаторлик таклифлари билан шуҳрат қозонаётган бу меҳнатсевар коммунист ишлаб чиқараётган маҳсулотларнинг сифатли бўлиши учун курашмоқда.

Коммунист деган шарафли номни доимо пок сақлаш учун курашаётган 16-подшипник заводининг созловчиси ўртоқ Мутал Ғуломов доим ўз коллективининг шоншуҳрати учун қайғуради.

М. ИБРОҲИМОВ.

Лабораторияда тажриба олиб бораётган бу қиз Гулираъно Эсонбоева. У зўр орзулар билан қилаётган ижодий ишини меърига етказса бу йил олий маълумотли биолог дипломи олади.

Суратда: В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети биология факультетининг V курс студенти Гулираъно Эсонбоева.

А. Тўраев фотоси.

ҚАЛБ НУРИ БИЛАН

КИНО

Жанг кетмоқда. Қирғин жанг. Ўша — отани онадан, болани отадан, онани умр йўлдошидан жудо қилган жанг...

Фронт линияларининг бирида қирғинлик авжига минган пайт. Меҳнаткаш инсоннинг гул қўли билан қурилган шаҳар кулга айланмоқда. Ана шу фожиавий пайтда ватанпарварлик руҳи билан суғорилган, оташ юракли совет танкчилари ёниб турган ўт устига ёпирилиб, душманга ҳамла қилади. Шиддатли жанг қилиб, сон-саноқсиз душманни ер тишлатган Акбар Содиқов экипажи бу жангда талафотга учрайди. Содиқов икки кўзидан жудо бўлади. Инсон учун бундан ҳам даҳшатли кўргулик борми?

Содиқовнинг тақдири нима бўлади? Унинг севгилиси Фарида бу ҳодисага қандай қаради? Экранда ногирон бўлиб, жон талвасасида ўзини қаёққа қўйишини билмай, дўст-сафдошларини ахтариб турган Акбар Содиқовнинг аҳволи кишини ҳаяжонлантириб, ана шу саволларни кўндаланг қилиб қўяди.

...Лекин Содиқов тушкунликка тушмади. Корхоналардан бирига ишга кирди. Шу корхона бошлиғи лавозимига кўтарилди. У турмушдаги вақтинчалик бўлган «бахтсизлик»дан ҳам, бўйнига олган масъулиятли ишнинг оғиридан ҳам қўрқмади. Нега қўрқсин! Жанговор йилларнинг машаққатли онларини бошидан кечирган Содиқов учун бу дамлар унчалик оғир бўлиб туюлмас эди. Ниҳоят у орзиқиб кутган дам ҳам келди. Унинг мақсадлари бирма-бир кутганидан ҳам зиёда бўлиб амалга ошмоқда. Севгилиси Фарида унга турмушга чиқишга розилик беради.

У фарзанд кўриш орзуси билан яшар эди. Мана ўғил туғилиб, улғайди ҳам. Камол институтга кирди. Қаллоблик билан Камолни институтга жойлашишига ёрдамлашган Рустам Ҳакимов ёш ўсмирни ножўя ишларга бошлайди.

Кўп ўтмай «қинғир ишнинг қийиғи» чиқади. Камол (Содиқов) институтдан ҳайдалди.

Кунлар ўтди.. Камол уйга маст бўлиб қайтди. Содиқов ўғлининг ҳолига ачинади, ўзи оғир изтироб чекади.

Нега у ўз отасини қадрламай, қабиҳ ниятлилар ичига тушиб қолди. Ахир Камолга қон ҳам, жон ҳам ато қилган шу отаси-ку!

Наҳотки 20 ёшли фарзандининг кўнглида нима борлигини на отаси, на онаси билмаса!

Замон ўзгардими ёки инсонларнинг бир-бирига бўлган муносабати? Йўқ, ҳеч бири ўзгармаган!

Фақат ҳар икки даврда ҳам яхшидан от, ёмондан дод қолган, холос. Гап инсонни тарбиялаш, ёмон изни йўқотишда қолган. Асарнинг конфликти ҳам ана шу: икки қарама-қарши кучларнинг кураши асосига қурилган.

Ўзбекфильм студиясининг ўз томошабинларига тақдим қилган «Қалбингда қуёш» бадиий фильми замон тақозаси билан чин маънодаги етук коммунистик жамиятга муносиб инсонни тарбиялашга бағишланади.

Сценарий автори И. Раҳим икки давр ҳаётини: Улуғ Ватан уруши даври ва ҳозирги давр ҳаётини мавзуга олади Муаллиф ҳар икки давр кишиларининг ўзига хос фазилатлари; ҳаётга, меҳнатга; муҳаббатга, дўстликка, Ватан ва халқ олдидаги бурчга бўлган муносабатини инсонга бўлган ишонч туйғулари орқали очиб беради. Фильмда Акбар Содиқовнинг Ватанга, халққа, дўстлик ва муҳаббатга содиқлигининг шоҳиди бўлиб мамнун бўлсак, Рустам Ҳакимов каби қалби нопок кишиларнинг қилмишлари ғазабга солади кишини.

Рустам халқ ва Ватан олдидаги бурчидан юз ўгирган, давлат мулкидан ўз манфаати йўлида сурбетларча фойдаланган, маънавий бузуқ, ўзининг қора изига Камол сингари ёшларни ҳам тортиб кетаётган киши сифатида Содиқов образига қарама-қарши қўйилади.

Фильм диққатимизни замонамизнинг ҳаёт даврасидаги қора изларни йўқотишга ва муносиб авлод тайёрлашга тортар экан, ҳаётга, меҳнатга, дўстлик ва муҳаббатга бир хил муносабатда бўлишга чорлайди.

Режиссёр Ш. Аббосов мазкур фильмда бундан аввалги фильмлардагидан бошқачароқ композицион йўл тутиб, анча яхши муваффақиятга эришган. Эпизодлар қисқа-қисқа бўлса-да, асар қаҳрамонлари бошидан кечирган воқеаларнинг мазмунини ташкил қилади.

Ҳар бир эпизод қаҳрамон саргузаштининг энг муҳим, энг мураккаб ва энг оғир дамлари ҳақида ҳикоя қилади. Бу албатта персонажларнинг ички руҳий кечинмаларини очишга хизмат қилади. Бунга мисол қилиб, Акбарнинг Фотима билан учрашиши ва Акбарнинг фронтга жўнаши, фронт линиясидаги жанг ва фронтдан қайтиш эпизоди, безориларнинг қилмишлари ва Гулчеҳра билан Камолнинг суҳбатлашиш эпизодлари, Камолнинг маст бўлиб қайтиши ва Рустам Ҳакимовнинг Камол билан бўлган тўқнашув эпизодларини олиш мумкин.

Бу омиллар фильм қаҳрамонларининг характер жиҳатидан мукаммал образ даражасига кўтарилишига олиб келган. Режиссёр Ш. Аббосов «Сен етим эмассан», «Маҳаллада дув-дув гап» фильмларидагидек, бу фильмга ёзилган сценарий устида иш олиб борар экан, фильм учун зарурий мизансценалар яратиш ва кўпроқ ёш актёрлар ижросига эътибор бериш методини сақлаб қолган.

Шубҳасизки, фильмнинг муваффақияти актёрларга ҳам боғлиқ. Бу ўринда ёш актриса Гулчеҳра Жамилова ва актёрлар Ҳасан Юсупов, Ш. Шоюсуповларнинг воқеа ривожига кўра ҳолатга кириш, сермазмун ва серзавқ мимика, ўйчан ва ҳасратли боқишларини ўзлаштириб олганликларидан мамнунмиз.

Гулчеҳра Жамилованинг ҳаракатларида ортиқча ва асоссиз ишоралар кўзга ташланмайди. У ўйчан ва жозибали ҳолатлар ярата олган. Бошқа ёшлар ҳам бўртиб кўриниб туради.

Фильмнинг жозибадор чиқишида композитор Э. Солиховнинг хизмати беқиёс эканлигини ҳам айтиш керак. Унинг ёзган мусиқий асари фильм давомида ҳолатларга мос тушади.

Моҳир операторлар М. Пенсон ва Т. Эфтимовскийларнинг хизмати алоҳида таҳсинга лойиқ. Улар турли давр, турли жой, турлича шароит ва турлича характердаги кадрларни суратга олиб, сценарий мазмунига кўра мантиқан боғлаб, фильмнинг муваффақиятли чиқишига ҳисса қўшганлар.

Улуғ Октябрь революциясининг 50 йиллиги муносабати билан, юбилей олдидан экранга чиқарилган бу фильм ўзбек киношинавандаларига муносиб туҳфа бўлиши шубҳасиздир.

К. ХИДИРОВ,
Тошкент театр ва рассомчилик институтининг 4-курс студенти.

КИТОБЛАР ОЛАМИДА

«Фан» нашриёти У. Ҳ. Шалекеновнинг «Амударё этакларидаги қозоқлар» монографиясини нашр этди. Монографияда авторнинг Амударё этакларида бир неча йиллар давомида олиб бораётган илмий ишлари, қорақалпоқ халқи билан ўзбек, қозоқ, туркман халқларининг Хоразм воҳасида XVIII асрдан то шу бугунги кунгача бўлган дўстлиги, ўзаро ёрдами, бир-бирига бўлган муносабатлари, эзувчиларга, босқинчиларга қарши биргаликда олиб борган курашлари ўз аксини топган.

Автор китобни ёзишда этнографик, адабий ва архив материалларидан ижодий фойдаланган. Қардош халқнинг сиёсий, иқтисодий ва маданий жиҳатдан ўсишини ёрқин далиллар билан ёритган. Монография тарихчилар, адабиётчилар, шарқшунослар, шарқ тарихи билан қизиқувчилар учун мўлжалланган.

* * *

«Ёш гвардия» нашриёти ҳинд халқ эпоси «Махабхарата ёки Бхарта авлоди жангномаси» китобини босмадан чиқарди. Китобда қардош ҳинд халқининг қадимги даврдаги ҳаёти, урф-одатлари, ўз озодлиги учун олиб борган кураши, шунингдек, ўша даврдаги бошқа халқларнинг ҳаёти ҳам ўз аксини топган.

ЖОНАЖОН ВАТАНИМИЗДА

Украина енгил индустрияси

Житомирдаги зиғир газламалари комбинатида пардозлаш корхонаси фойдаланишга топширилди. Қарийб 200 метр узунликдаги поток линияси газламаларни пардозлаш ишларини автоматлаштириш имконини беради.

Ҳозир Украинада 87 енгил саноат корхонаси барпо этилмоқда. Донецкдаги трикотаж фабрикаси Симферополдаги чарм пойафзал комбинати, Червонограддаги пайпоқ фабрикасининг иккинчи навбати ва бошқа объектлар ишга туширилди.

Чернигов камвол-мовут комбинатининг қуввати ўсмоқда. Бу ерда йигириш ва тўқиш цехларидаги қурилиш-монтаж ишлари тугалланай деб қолди. Ана шу цехларда шу йил охирларида юқори сифатли газламалар тўқиб чиқарила бошланади.

Нововолинь ип йигириш фабрикаси қурилиши графикдан ўзиб кетмоқда. Киевда эркаклар кўйлаклари тикиладиган фабрика қуриб битказилай деб қолди. Корхонада юқори тезлик билан ишлайдиган тикиш машиналари, транспорт конвейерлари монтаж қилинади. Винница, Ивано-Франковск, Малин ва бошқа шаҳарларда ҳам тикувчилик фабрикалари қурилмоқда.

Бу йил Украина енгил саноати корхоналарида 44 мингдан кўпроқ йигирув урчуқлари, 3,5 мингдан кўпроқ тўқув станоги, газлама, устки трикотаж. хром, пайпоқ ва бошқа буюмлар тўқийдиган турли ускуналар ўрнатиш кўзда тутилган.

(ТАСС).

ФАН ва ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

АНТАРКТИКАГА ИЛМИЙ ҲУЖУМ

Бу йили Антарктикани илмий ўрганиш халқаро ҳамкорлигига ўн йил тўлади. Антарктикага илмий ҳужум планетамиз жанубий областини ўрганишда жуда катта натижалар берди.

Ҳозирги вақтда материкнинг ўрганилмаган қисми унинг бутун майдонининг 10 процентини ташкил этади. Жуда кўп қилинган ўлчашлар туфайли материкнинг муз ости рельефи аниқланди. Антарктика музларининг шарқий қисми ҳақиқатдан ҳам бир бутун тоғлик материк асосда ётиши аниқланди. Унинг ғарбий қисмида материкдан бўғоз билан ажралган катта архипелаг мавжуд.

Геологик жиҳатдан суратга олишлар натижасида Антарктиканинг геологик ва тектоник тузилиши ҳақида умумий маълумотлар олинди ва унинг жанубий ярим шар материги билан умумийлиги аниқланди. Совет олимлари «Антарктика айланасини» яратдилар. Унда совет ва чет эл тадқиқодчиларининг илмий иши натижалари умумлаштирилган.

ҚУЁШ СУВНИ ЧУЧУКЛАЙДИ

Шарқий Туркманистон нефть конларига самолётларда ташиб келтириладиган ишчига яроқли сувнинг 1 куб метри 100 сўмдан ошиқроққа тушади. Совет мутахассислари чўлларда ва қурғоқчилик районларида қуёш ёрдамида чучук сув олиш йўлини топдилар. Бунда бир куб метр чучук сув баҳоси 2 сўмдан ошмайди. Совет мутахассислари қўлга киритган бу ютуқ чучук сув бўлмаган жойларда жуда катта аҳамиятга эга

ҲАВО-СУВОҚЧИ

Кўп сонли иншоотларга ички пардоз бериш шундай муҳим масала бўлиб қолдики, натижада ихтисослаштирилган пардоз ишлари бошқармаси ташкил қилишга тўғри келди. Ихтисослаштириш яхши иш, лекин оддий қўл билан нима иш қилиб ҳам бўларди. Шунинг учун слесарь С. Бухарев ва токарь А. Яшинлар пневматик суваш-ишқаб текислаш машинаси яратдилар. Машина нима учун пневматик? Гап шундаки, турбинка электродвигателга қараганда енгил ва хавфсиз. Қисилган ҳаво эса ҳозир истаган қурилишда мавжуд. Машинанинг асосий деталлари дюралюминдан, айланувчи диски эса ёғочдан ишланган. Машина етарлича пухта ва енгил. У сувоқни ишқаб текислайди.

Бироқ машинканинг имкониятлари бу билангина чегараланмайди. Уни осонлик билан дурадгор дрели ёғочда ёки металда майда тешиклар тешиш учун кичкина пармаларни айлантирадиган асбоб дискали арра чархга ва ҳатто кичик кўтариш кранлари приводи учун двигателга осонлик билан айлантириш мумкин.

Машина ихтирочиларининг ўзи тўртта ана шундай машина ясадилар ва улар яхши ишлашмоқда Сочидаги ихтисослаштирилган пардоз ишлари бошқармасида сувоқни ишқаб-текислайдиган машинканинг иш чизмаси мавжуд. Агар турбинканинг ротари капрон ёки бирор бошқа полимердан ишланса арзон, енгил бўлади ва ҳатто иш вақтида кам шовқин чиқади.

АВТОМОБИЛЬ-ТАКСИ

Яқинда ўзининг ажойиб ташқи кўриниши, чиройли шакли билан кишилар эътиборини ўзига жалб қилувчи автомобиль-такси яратилди. Бу машина фақат такси сифатида фойдаланишга мўлжалланган биринчи махсус автомобилдир.

Машинани Бутуниттифоқ техника эстетика илмий-текшириш институти тайёрлаган. Унинг конструкциясида «Москвич» ва «Волга» автомобилларининг узел ва агрегатларидан фойдаланилган.

Янги таксимоторнинг баъзи конструктив хусусиятлари қуйидагилардан иборат. Шасси базасининг қисқалиги автомобилнинг осонлик билан бурилишига имкон беради. Бу эса жадал кўча ҳаракати шароитида муҳим аҳамиятга эга. Двигатель машинанинг орқасига ўрнатилган.

Шофёр ўтирадиган жой тўрт пассажир жойлашадиган салондан махсус тўсиқ билан ажратилган. Машинанинг эшиклари ўнг томонга ўрнатилган бўлиб, уни фақат шофёр очиши мумкин.

Шуниси қизикки, эшиклар оддий машиналарники сингари ташқи ён томонга киради. Автомобильда максимал қулайликлар мавжуд. Унда радио орқали сўзлашиш қурилмаси ва иситиш системаси бор.

Кузов салонини жиҳозлашда пластик, поролон ва сунъий чармлар ишлатилган.

КЎМИРДАН... ҚОҒОЗ

Югославиялик мутахассислар кўмирдан ярим целлюлоза олиш йўлини ишлаб чиқдилар. Маълумки, бу моддалар оддий ёғочдан 60—65 процент миқдорда олинади, кўмирдан эса тахминан 38 процент миқдорда олинади.

КУЙЛАЙДИГАН СИНФ ДОСКАСИ

Яқинда Лондондаги машҳур музика салонида «куйлайдиган синф доскаси» намойиш қилинди. Ўқувчилар доска ёрдамида нота билан ёзилган овозни тинглашлари мумкин. Доскада осон алмаштириладиган нота белгилари бўлиб, нота чизиқлари орасидаги ёриққа қўйилади. Ўқитувчи қўлидаги метал таёқча нота белгиларига тегиши билан маълум электр занжири туташади ва таёқча билан мазкур нотадаги тегишли овознинг чиқишига ёрдам беради.

«Ленин жойларига саёҳат» дўстлик походининг якуни Поронинодаги Владимир Ильич Ленин ёдгорлиги ёнида бўлиб ўтди.

ЦАФ—ТАСС фотоси.

Жаҳон ойнаси

Аччиқ қисмат * Урулар қандай йўқолди * Манаус шаҳри — хароба * УРУШ АҚШНИ БАДНОМ ҚИЛМОҚДА.

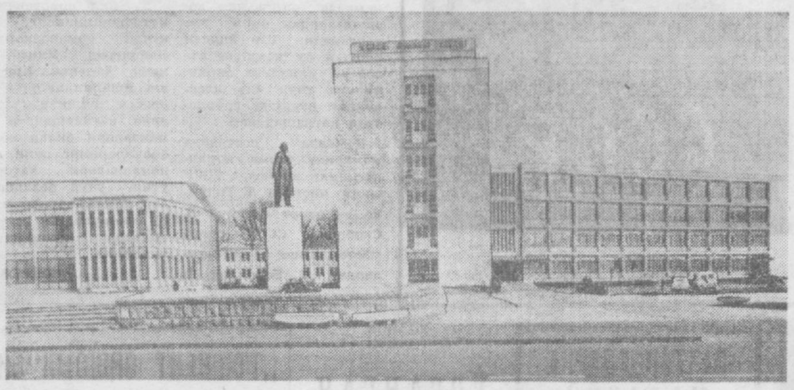

Венгрия Халқ Республикаси. Сомбатхей шаҳридаги касаба союзлар Советининг янги поликлиникаси. Бу Ваш областидаги энг яхши ҳозирги замон медицина муассасаларидан бири. Уни қуриш учун 26 миллион форинт сарфланди.

МТИ—ТАСС фотоси.

«ЭРКИН ДУНЁ» ПАРДАСИ ОРТИДА

„КЎЗИМНИ СОТАМАН“

«Менинг болаларим камбағалчиликдан оғир ҳаёт кечирмоқдалар. Шунинг учун мен болаларимни деб ўзимни қурбон қилмоқчиман. Дунё мен учун абадий зимистон бўлиб қолади. Эҳтимол шундан кейин болаларимнинг ҳаёти яхшиланиб қолар. Ахир улар бахтли ҳаёт кечиришга ҳақли-ку. Онаси оғир касаллик билан вафот этгандан бери уларнинг чеккан азоб-уқубати етар энди».

Аргентина газеталаридан бирида «Кўзимни сотаман» деган эълон босилди. Юқоридаги сўзларни ана шу эълонни берган киши қийинчилик аламига чидамасдан айтган. У киши ким ўзи! у — аргентиналик, ҳали қирқ ёшга тўлган эмас, кичикроқ металлургия корхонасида ишлайди. Унинг беш боласи бор.

«Бари бисотимизни, — дейди у, — хотинимнинг узоқ давом этган касалини даволашга сарфладик». Ана шундай мушкул пайтда у ишлаётган корхона касодга учради ва ёпилиб қолди. Болачақасини боқиш учун уйини сотди. Ҳозир унинг болалари номига уй деб аталадиган ҳаробада яшамоқда, деб ёзади «Кроника» газетаси.

Кўчага чиқиб тиламчилик қилмасдан олдин у яна бир воситани синаб кўришга — кўзини сотишга қарор қилган.

МАҲФИЙ ТАДҚИҚОТЛАР

ПАРИЖ. Жанубий Африка Республикасининг мудофаа министрлиги қурол-яроғлар соҳасидаги маҳфий тадқиқотлар программасини пул билан таъминлаш учун 14 миллион доллардан ортиқроқ маблағ ажратди. Бу гапни Жанубий Африканинг шахталар ва планлаштириш министри Ян Хаак айтди. Юстиция ва турмалар министрлиги билан полиция маҳкамаси маҳфий тадқиқотларга бир неча юз минг доллар маблағ сарфлайдилар.

ШИМОЛИЙ НИГЕРИЯДА ҚАМОҚҚА ОЛИШЛАР

ПАРИЖ. Шимолий Нигериянинг Бош шаҳри Кадунада полиция мингдан ортиқ кишини ушлаб олди. Бу кишилар, деб ёзади «Нью найжириэн» газетаси, қабилалар ўртасида тартибсизликлар чиқаришга уринганликда айбланмоқдалар. ТАСС

Болалар очликдан ўлмоқда

Яқинда Бразилиянинг президенти қилиб сайланган маршал Артурда Коста э Сильва «Крузейро» журналига берган интервьюсида мамлакатнинг ички аҳволи ёмонлигини эътироф этиб, қуйидагиларни айтган. Мамлакат миллий даромадининг ярмига аҳолининг беш процентини ташкил этган мулкдорлар эгалик қилади, аҳолининг 95 проценти даромаднинг қолган ярми билан истиқомат қилади. Ҳисоблаб чиқилишига қараганда, мамлакат аҳолисининг учдан икки қисми тўйиб овқат емайди. Ҳар куни бир ёшгача бўлган 800 бола эпидемиядан, болалар касаллигидан ва очликдан ўлади.

Мамлакатдаги мактабларда 7 ёшдан 14 ёшгача бўлган 4,5 миллион бола учун ўқиш жойи — 125 минг синф хонаси, 250 минг ўқитувчи етишмайди. Бразилиялик ҳар тўрт кишидан уч киши саводсиздир.

АГРЕССИЯ ТЎХТАТИЛСИН

Жаҳон Демократик Ёшлар федерацияси жаҳон демократик ёшларига мурожаат қилиб, уларни Вьетнам халқи ва ёшларига сиёсий ҳамда моддий мадад кўрсатишни кучайтиришга чақирди. Америка агрессорлари ва уларнинг малайлари вьетнамлик ватанпарвар йигит Нгуен Вань Чойни ваҳшиёна ўлдирган кунга 15 октябрда икки йил тўлади. Жаҳон Демократик Ёшлар федерацияси бу кунни Вьетнам билан халқаро бирдамлик ҳаракатлари билан нишонлашга — митинглар, намойишлар ўтказишга, курашаётган Вьетнам халқи тўғрисида виставкалар ва лекциялар ташкил этишга, маблағ ва дори-дармонлар тўплашга чақирди.

Париж атрофидаги Иври деган жойда Америка агрессиясига қарши, Вьетнам ватанпарварларининг қаҳрамонона курашини қўллаб-қувватлашга бағишланган оммавий намойиш бўлиб ўтди.

Франциянинг Крей шаҳридаги 16 жамоат ташкилоти Америка империализми агрессиясига қарши кескин норозилик билдириш мақсадида Америка элчихонасига ўз вакилларини юборди.

Американик яна бир йигит — Кембриж шаҳридан бўлган 18 ёшли Дэвид Бенсон АҚШнинг Вьетнамда олиб бораётган урушига қарши чиққанлиги учун беш йил муддат билан қамоқ жазосига ҳукм қилинди. У, шу йилнинг март ойида урушга қарши намойиш вақтида ўзининг ҳарбий учёт карточкасини ёндириб юборган эди.

АҚШ Вьетнам Демократик Республикасига қилаётган ҳарбий ҳужумларини дарҳол тўхтатиши керак, деди америкалик машҳур биофизик Южин Рабинович ўзи редакторлик қилган журналда босилган мақоласида. Вьетнам Демократик Республикасига қарши АҚШ амалга ошираётган ҳаво ҳужумлари, деб ёзади у, бутун дунёда халқларнинг қаҳр-ғазабига, Европа ва Осиёда Америкага қарши кайфиятларнинг кучайишига сабаб бўлди ҳамда Америка Қўшма Штатларини бадном қилади.

Йўқолган халқ

Перуда жаҳондаги энг ажойиб халқлардан бири йўқолиб кетди. Ҳокимиятнинг бефарқ қараши ҳамда унутиб юбориши минг йиллар рўй бермаган ишни қилди. Ғайри табиий кучга эга бўлиб, ўзларини ер юзидаги энг биринчи пайдо бўлган одамлар деб ҳисоблаган қабила йўқолди.

Бу, сўзсиз Американинг энг қадимий цивилизацияси, қамиш ва сув цивилизацияси эди. У одамлар қадим ўтмишдан то ўзининг энг сўнгги кунларигача жаҳондаги энг баландликда, кема юрадиган кўл — Титикака кўлида яшадилар. Ҳозир у ерда, денгиз сатҳидан 3812 метр баландликда фақат сузиб юрган қамиш кулбалар қолдиғигина уру халқидан далолат бериб турибди...

Уру қабилалари қадимдан буён Титикака кўли ёнидаги Анд ясси тоғликлари атрофидаги жойларда ўрнашди. Урулар ўзларини худо авлодлари деб атарди. Урушқоқ қўшнилар — кечуа ва аймара қабилалари уларга сиғиниб, улар ҳурмати учун қурбонлик қилишар, худо авлодлари—урулардан раҳм-шафқат сўрашарди. Испан конкискадорлари инклар империясини бош эгдирганда фақат уруларгина ўзларини қуршовдан сақлаб қолишди. Улар ўз афсоналари, одатлари, ўз қадимий тилларига содиқ бўлиб қолишди.

Уларнинг ҳаёти жуда ажойиб эди... Улар бир-бирига яхши жипслаштирилган қамишдан сол ясаб, катта-катта сунъий ороллар барпо этишар, унинг устини соҳилдан келтирилган тупроқ билан тўшардилар. Сунъий оролчаларда урулар дала барпо этиб, уни балиқ суяклари ва балиқ унлари билан ўғитлашар эди. Урулар ажойиб овчи ва балиқчилар эди. Ҳатто конкиста ва мустамлакачилик вақтида ҳам улар ўз кўлларининг эгалари бўлиб қолишди. Урулардан бирортаси «қуруқлик» аҳли билан тил топишса, уни қабиладан ҳайдашар эди. Уру қабилалари ниҳоят чидамли ва бардошли эди: ҳаво совуқ ва нам бўлган тоғ саҳроларида улар ялангоёқ, ярим яланғоч ва ялангбош юрардилар.

Перу тоғ текисликларида яқинда бўлиб ўтган олти йиллик қурғоқчилик қушларни соҳилдаги чакалакзорлардан учиб кетишга мажбур қилди; далалар эрозияга учради, балиқлар қирилиб кетди, совуқ Пунинниг жуда катта майдонини қақшатди, (Анд тоғ атрофидаги саҳролар шундай деб аталади). Минглаб аймара ва кечуалар тропик текисликка тушдилар, фақат ёлғиз ва чидамли қадимги урулар стихияни енгишга қарор қилишди.

Аммо очлик ғурурни енгди. Урулар ўла бошлади. Доимий очлик туфайли хотинлар туғишдан қолди. Ёшлар эса бошқа қабилалар билан аралашиб кетиш учун қадимий бошпаналарини тарк этишди, чоллар ўз боболарининг қўлида ўлишга қарор қилишди.

Мамлакатнинг илмий ва жамоат доираларидан уруларни сақлаш овози кўтарилди. Перу этнографлари, социологлари ва олимлари бошқа мамлакатларнинг олимлари билан бирга бу халқ тақдири учун қайғуришди, Аммо ҳукумат бирор тадбир кўрмади.

Ҳозир Титикака кўлининг соҳиллари яна яшнаб кетди. Қушлар инига қайтиб келди, кўлларда балиқ пайдо бўлди. Аймара ва кечуа индеецлари ўз жойларига қайтишди. Аммо уру қабилалари мутлоқа йўқолиб кетди. Бундан беш йил муқаддам у ерда узун сочли, қари ҳинд аёлини учратиш мумкин эди. Айтишларига қараганда, у кампир уру қабиласининг энг сўнгги вакили эди. Унинг номи Хесуса Салинас эди. У кампир Иру—Иту оролчасида, кўл ўртасида яшаган қадимий кексалар тўғрисида ҳикоя қилиб берди: «Энг сўнгги чол Иру—Иту ўлса, бизнинг қабиламиз ва тилимиз абадий ўлади»...

Франция Андни ўрганиш институтининг директори Жан Веллар уру қабиласига ўн йиллик экспедиция қилиб, уларнинг тилини ўрганди ва жуда катта фольклор материалини йиғди. Журналист аёл Альфонсина Баррионуэвонинг ёзишича, кечуа ва аймара индеецлари Велларни урулар ҳалокатининг сабабчиси деб ўйлашади. Чунки у, уруларнинг ўтмишини ўрганиб, шу билан «уларнинг жонини ҳам ўғирлаган».

Қадимий урулар нима ўйлашган? Бу ҳақда уларнинг афсонасидан билиш мумкин. «Биз одам эмасмиз, биз — кўл маҳлуқлари «сунси мушукларимиз». Инклардан анча олдин, оламни яратган худо Та Ти Ту, кечуа ва аймара қабилаларини барпо этишдан анча олдин, қуёш ерга нур сочмасдан бурун, Титикака Пуни қирғоқларигача етган пайтда, бизнинг оролларимизда боболаримиз яшашган эди. Бизнинг қонимиз қора, биз сувга чўкмаймиз. Биз на совуқ, на нам туман, на одамларнинг суягидан ўтиб ўлдирадиган ва зарар қиладиган табиат офатларидан қўрқмаймиз. Ҳеч қандай нур бизни яраламайди. Биз одамлар тилида гапирмаймиз, улар бизнинг тилимизга тушинишмайди».

Титикака кўлида уру қабилалари яшаганлигини исботловчи жуда қадимий материаллар бор. Испаниялик монах Анельо Олеванинг ёзишича, испан вице-короли Франсиско де Толедо уру қабилаларини сунъий ороллардан бадарға қилиб, ерда яшашга буйруқ берган. Аммо ўрганилмаган шароит улар орасида ўлимни кўпайтириб юборган. Уру қабилалари янги жойлардан илоҳий қоялар орқасига яшириниб, кўл ичидаги оролларга қочишган. Конкистадорлар уру ҳаётидаги кўпгина нарсаларни тушунишмас эди. Монах Антонио де Коланжа шундай деб ёзади: «улар ўғриликка мойил. Ўнг қўл катта бармоқдаги тирноғини шунчалик узун ўстиришади-ки, у билан пичоққа ўхшаб қўйни бўғизлаш мумкин». Аммо иш бутунлай бошқача эди: бу тирноқ урулар учун қамишни қайта ишлашда оддий қурол воситасини бажарарди. Қамишдан қилинган кийимда қамиш кулбалар ва қайиқлар ясаш, бўйра тўқиш учун тирноқдан фойдаланиб, қамиш ва бошқа ўсимликлар мевасини олишда ишлатиларди. Улар бундай ўсимликларни ўз сунъий оролларида етиштирар эди. Уру қабилалари ўзларининг энг сўнгги кунларигача шу ҳолда яшашди.

Эндиликда Титикака кўли тепасида ўйнаган шамол яқиндагина афсонавий уру қабилалари яшаган кулбалар қолдиғини у ёндан бу ёнга қалқитиб юрибди.

А. Фернандес АРСЕ,
перу журналисти
(АПН).

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ОДАТЛАР

МЕРОС НИМА БЎЛАДИ?

Яқинда Англияда кекса лорд Семпилл вафот этди. Шу заҳотиёқ унинг мол-мулки ва мерос қоладиган унвони устида қизғин тортишув бошланди. Семпилл авлодида кўп асрлик традиция давом этиб келмоқда: Семпиллнинг лордлик унвони ва бошқа мол-мулки фақат эркаклар наслига мерос қолиши керак. Мерос лорднинг ўғлига тегиши керак, лекин дворян табақасининг ишлари ва уларнинг герби, титули билан шуғулланувчи геральд комиссияси бунга қарши чиқди.

Гап шундаки, лорднинг бундан қирқ йил олдин туғилган қизи врачлар ёрдамида ўз жинсини ўзгартирган (балки фақат меросга эга бўлиш учун шундай қилгандир). Даъвогар мурожаат қилаётган юристлар ҳам нима қилишни билмай ҳайронлар.

Шарпа шаҳар

Сиз дунёда катта ва чиройли опера театри биносининг ташландиқ шаҳарда эканини биласизми? Бу опера биноси Бразилиянинг Манаус шаҳрида 1896 йилда қурилган. Театр олдидаги майдон рангли мармар мозаика билан безатилган. Амазонка чангалзори марказида Милан театрига ўхшатиб қурилган бу театр неча миллионга тушган?

У пайтда бу билан ҳеч кимнинг иши йўқ эди. Бразилияда шампан виноси сувдек оқарди. Уни бу ерда Париждагидан ҳам кўп ичишарди. Худди Бразилияда каучук ҳеч қачон тамом бўлмайдигандек эди. Гевея фақат Бразилияда ўсарди ва маҳаллий монополия қурол кучи билан сақланарди. Манаус кўчаларида электр чироқлари Лондондагидан анча олдин ёнган, бу ерлик миллионерлар ўз кирларини ювдириш учун Европага юборар, ҳизматкорларга эса чой ҳақи учун гавҳар тўлар эдилар.

Уддабурро ва жуда ҳам жасур инглиз Генри Викхейм тимсоҳдан қилинган қўриқчи ичига етмиш минг дона каучук дарахти уруғини яшириб олиб кетгандан кейин ҳамма нарса тамом бўлди. Шунча уруғдан 2800 тасигина манзилга омон етиб борди. Натижада олдин Цейлонда кейин эса Малайяда биринчи каучук дарахтлари — гевея қад кўтара бошлади. Бразилиядаги каучук қироллари чангалзордан чиқиб кетишди. Каучук дарахтлари билан бирга Манаус вилоятининг яшнаши ҳам тамом бўлди. Ҳозир Манаус кўчаларида дайди кучуклар изғиб юради. Дарахтларда калхатлар маъюс ўтиради. Ажойиб театрнинг деворларида чирмовиқлар чирмашиб ётибди.

Австрия солдатлари. Бўйи бир метр, эни 50 сантиметрлик 500 килограммдан ортиқ гигант тоғ хрусталини «сақлаш» операцияси ўтказишмоқда. Тоғдан топилган ажойиб «тош» 3 минг метр баландликдан водийга туширилди. Табиатнинг камёб совғаси Зальцбургдаги табиат музейига қўйилади.

Вотавафото — ТАСС фотоси.

Чет эл юморлари

Фотоательедаги ҳангома.

— Сиз суратларни асли ҳажмигача катталаштира оласизми?

— Ҳа.

— Жуда соз. Мен сизга Эйфель минорасининг фотосуратини қолдириб кетаман.

* * *

Бир киши ёлғиз балиқчига мурожаат қилди:

— Илиняптими?

— Саволингизни қаранг! Кеча мен шу ердан қирқта чўртанбалиқ тортиб чиқардим-ку.

— Хўш, менинг кимлигимни биласизми?

— Йўқ, — деди балиқчи.

— Мен шу округ балиқчилик назоратининг инспекториман.

— Сиз-чи, менинг кимлигимни биласизми, — деб сўради ўз навбатида балиқчи.

— Йўқ.

— Мен ўз штатимиздаги биринчи ёлғончиман.

* * *

— Агар декан ўз сўзини қайтиб олмаса коллеждан кетаман.

— У сенга нима деган эди.

— Коллеждан кетгин, деган эди?

ЁШЛАРНИНГ МАМЛАКАТ ҲАЁТИДАГИ МУҲИМ РОЛИ

ҚОҲИРА. Бирлашган Араб Республикаси Социалистик ёшлар ташкилоти Марказий Комитетининг биринчи пленуми ўз ишини тамомлади. Пленум қарорлари ва тавсияларида Миср ёшларининг ташкилий ишларда, саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ривожлантиришда, шунингдек маданият, маориф, соғлиқни сақлаш соҳаларидаги муҳим роли таъкидланади. Социалистик ёшлар ташкилотининг органи — ёшлар журналини нашр этиш тўғрисида ва Бирлашган Араб Республикасининг янги доимий конституцияси лойиҳасини муҳокама қилишда ёшларнинг актив иштироки тўғрисида қарор қабул қилинди.

„ХИТОЙ ҚАЕРГА БОРМОҚДА?“

Яқинда «Юманите» газетаси Жан-Эмил Виданлнинг мақолаларини шу умумий сарлавҳа остида босиб чиқарди. Қуйида биз мақоланинг қисқартирилган таржимасини газетхонларга ҳавола қиламиз.

Ҳозир Хитойда бўлаётган воқеалар жаҳондаги барча коммунистлар ва демократларни ташвишлантирмоқда. «Қизил соқчилар» пролетар «маданий» революцияси деб аталмиш шиор билан марксчи-ленинчиларга мутлақо ёт бўлган ишларни амалга оширмоқда. Шу «қизил соқчилар»ни ташкил қилган Пекин бошқарувчи группаси соқчиларни «янада узоқроқ бўронга» чақириб «тартибсизликлардан қўрқмасликка» ундаб, социализмни дискриминация қилмоқда.

Жаҳондаги барча реакционерлар бу вазиятдан ўзлари учун фойдаланишлари мумкин бўлган кутилмаган бу устунликдан хурсанд бўлишмоқда. Америка империализми Вьетнамдаги агрессиясини кучайтириш ва давом эттириш учун бунчалик қулай шароитни сира кутмаган эди.

Хитойда нима бўляпти? Пекинлик раҳбарлар Хитой революциясини, бундан 17 йил муқаддам жаҳондаги барча халқлар зўр кўтаринки руҳ билан кутиб олган революцияни қаерга олиб боришмоқда? Ҳозирча бу саволларга жавоб бериш қийин. Эҳтимол воқеалар ўзгариб кетар. Қандай бўлмасин, Хитойда бўлаётган воқеалар Хитой халқи учун, уруш кучоғига тортилган Вьетнам учун ва барча мамлакатлардаги революционерлар учун фожиадир.

Пекиндаги раҳбар группа кўпгина йиллар мобайнида коммунистик ва ишчи партияларнинг 1957 ва 1960 йиллардаги биргаликда белгилаб олинган йўлига қарама-қарши тезисларни ишлаб чиқиб, Совет Иттифоқига ва марксизм-ленинизмга содиқ бўлган барча партияларга қарши муносабатни аста-секин ўз сиёсатига асос қилиб олди. ХКП озодлик учун узоқ кураш мобайнида қўлга киритган катта таъсирини шу хатарли иш учун ишлатди. Шу билан бирга Пекиндаги раҳбар группанинг авантюризмдан иборат хатти-ҳаракати бу мамлакатнинг ўзида ҳам халқ ва партия ўртасида қаршиликка учради.

«Женьминь жибао» газетаси ўзининг ХКП йиллигига бағишланган биринчи июлдаги редакцион мақоласида жумладан шундай деб ёзган эди: «Ўртоқ Линь Бяо шундай деди: «Ишчи ва деҳқонлар Мао Цзе-дуннинг асарларини ўрганиб, ижодий қўлланиб, унинг идеялари билан суғорилган бўлишларига эришиш керак. Фақат шундагина меҳнаткашларнинг ақлий ҳолатини ўзгартиш, маънавий кучи улкан моддий кучга айланиши мумкин».

Шундай қилиб, армия бошлиғи меҳнаткашларнинг «ақлий ҳолатини» ўзгартирмоқчи. Уларнинг «қизил соқчилар» репрессиясига кўрсатаётган қаршилиги нима учун шундай бўлаётганини тушунишимизга имконият яратади. Антисоветизмнинг ўсиши, ХКП раҳбарлиги 1956 йили бўлиб ўтган партия VIII съезди қарорларидан узоқлашиши, ниҳоят бу қарорларга зид иш тутган сари қаршилик ҳам кучаяборди.

ХКПнинг 1956 йилдаги VIII съезди резолюциясида жумладан шундай дейилган эди: «Социалистик қайта ўзгаришлар ҳал қилувчи ғалаба қозонди, бу Хитойда пролетариат билан буржуазия ўртасидаги қарама-қаршилик проблемаси асосан ҳал қилинганини исботлайди. Синфий эксплуатациянинг кўп асрлик тарихи шу билан тамомланиб, мамлакатимизда социалистик тузум барпо қилинди».

Шу съездда сўзлаган нутқида Мао Цзе-дун бундай деган эди: «Бугун бизнинг партиямиз ҳар қачонгидан ҳам кўпроқ бирлашган ва жипслашган. Бизнинг партиямиз мамлакатдаги барча халқни социализм қурилиши учун курашга бирлаштириб турувчи ядро бўлиб қолди.»

1956 йилдан кейин бу партия нима қилди? У қандай хатоларга йўл қўйди. Орадан 10 йил ўтгач, Марказий Комитет 8 августда қабул қилинган «пролетар маданий революцияси ҳақида»даги қарорида «буржуазия емирилган бўлса ҳам, у эски идеология, эски маданият, эски урф-одат, эксплуататор синфларнинг эски ахлоқи ёрдамида оммани чалкаштириб, кишилар қалбини ўзига бўйсундирмоқчи, шу йўл билан реставрация тўғрисидаги ўзининг мақсадига эришмоқчи» дейилади.

Социализм қуришдаги ютуқларнинг ўсиши билан социалистик мамлакатда синфий курашнинг кучайиши ҳақидаги ёлғон назария барча коммунистик ва ишчи партиялари томонидан рад этилган бўлсада, Хитойда ХКП буни йўлга солмоқда. «Маданий революция — революция бўлганлиги учун, — дейилади Марказий Комитетнинг 8 августдаги қарорида, — у қаршиликка учрамай қолмайди. Бу қаршилик асосан партияга суқилиб кириб, ҳокимият устига чиқиб олган ва капитализм йўлидан кетаётган кишилар томонидан кўрсатилади. Ҳозир қарама-қаршилик кучи анча қудратли ва қатъийдир».

Бундан чиқадики, қувғунга учраган ёки тозалаш қурбони бўлган кўпгина кадрлар («тозалаш» сўзи Пекин радиосида айтилган), «партияга капитализм йўлидан бориш учун суқулиб кирган» эканда? Мутлақо равшанки, Хитой меҳнаткашларига бундай бемаъни сўзларни тушунтириш учун ҳеч бўлмаганда «уларнинг ақлий ҳолатини ўзгартириш керак», буни Линь Бяо талаб қилди. Улар бартараф қилмоқчи бўлган «буржуйлар», «нопоклар», — Пекиндаги раҳбарлик группаси Хитойни бошлаётган хавфли йўлдан боришни истамаётган партия ходимлари, давлат амалдорлари, армия офицерлари, ўқитувчилар каби меҳнаткашлардан иборат. Улар Совет Иттифоқини биринчи душман деб аташдан воз кечган кишилар.

Мавжуд партия ташкилотлари ва Коммунистик ёшлар союзидан ташқари «қизил соқчилар» отряди сингари ним сиёсий группаларни ким тузган? Қандай мақсадларда тузилган? Агар «зўравонлик билан ҳокимиятни қўлга олиш» тўғрисида гап юритилаётган бўлса, нега ХКП съезди чақириш тўғрисида масала кўтарилмади.

Уставга биноан, съездда беш йил муддатга сайланган ҳозирги Марказий Комитет 10 йилдан буён шундайлигича қолиб келмоқда... «Фавқулодда ҳодисалар», нега Хитойда одат тусига кириб қолди? Эҳтимол Пекиндаги раҳбарлик группаси чиндан ҳам ҳокимиятни ревизионистлар «эгаллаб олиши»нинг олдини олмоқчидир? Бу, агар съезд чақирилмоқчи бўлса озчилик бўлиб қолишдан, унинг сиёсати қораланишдан далолат бермайдими? Пекин радиоси «қизил соқчилар»ни таърифлаганидек, Линь Бяо бошқараётган «ёшлар авангардининг қўзғолони» эҳтимол съездда мумкин бўлган кўпчиликни бостириб, уни область, вилоят ва шаҳар партия комитетларидан сиқиб чиқармоқчи бўлмаётганимикин?

«Пекин раҳбарлик группаси ва ҳарбий отрядлар ҳимоясида амалга оширилаётган бўлишига қарамай, «қизил соқчилар» репрессияси ҳеч қандай кутилмаган катта миқёсдаги ҳодисаларни келтириб чиқарди: бутун Хитойда ишчи ва деҳқонлар оммаси томонидан қўллаб-қувватланаётган партия комитетлари «қизил соқчиларга» қаршилик кўрсатиб, баъзан уларни оғир аҳволга солиб қўймоқда.

Буюк пролетар маданияти революцияси пролетарлар ва деҳқонлар иштирокисиз ўтмоқда. Аксинча, пролетарлар ва деҳқонлар ўзлари яхши биладиган ва ҳурмат қиладиган партия ва ёшлар кадрларини ҳимоя қилишмоқда.

Шанхай партия комитети биносини талаган «қизил соқчилар»ни шу шаҳардаги 1-ва 2-тўқимачилик фабрикасининг ишчилари «синфий душман» ва «сиёсий қаллоблар» деб атаб, Хитойда бўлаётган воқеаларни бир нечта сўз билан ифодаладилар.

Пекинлик раҳбар группа «улуғ маданий революция» деб атаган нарса бундан бир йил муқаддам ўйланган эди. 17 июнда Синьхуа агентлиги шундай хабар берди: «1965 йил сентябрида Хитой Коммунистик партияси Марказий Комитетининг мажлисида Мао буржуа реакцион идеологиясини танқид қилиш зарурлигини таъкидлади».

«Хунци» журнали 3 июнда кўргазганидек, бу мисли кўрилмаган кампания миллий ҳаётдаги барча соҳаларни қамраб олиши керак эди: «Биз биринчи навбатда буржуазия вакилларини партия, ҳукумат ва армияга, барча маданий доирага кириб олган буржуа вакилларини фош қилишимиз, уларга қарши курашишимиз керак».

Бошданоқ бу кампания армияда ўтказилди, «Цзефанцзюньбао» газетаси бунда асосий роль ўйнади.

Ҳар қандай қулай пайтда Хитой раҳбарлари «ҳамма нарсани милтиқ ҳал қилади» дейишарди. Мамлакатни қўлга олгандан 17 йил, ХКП съезди «Хитойда асосан пролетариат билан буржуазия ўртасидаги қарама-қаршилик тугатилди» деб айтгандан ўн йил ўтгач, бу нарса шу бугунги Хитойда қўлланади деб ким ўйлабди.

«Қизил соқчилар» отрядининг Пекин ва вилоятлардаги партия комитетлари ҳамда масъул партия раҳбарларига ҳужумини бошдан-оёқ Линь Бяо ва Пекиндаги бошқа раҳбарлар қувватлаб келмоқда. Аммо бу ҳужумлар учраган зарбалар аҳолининг кўпчилик қисми «қизил соқчилар»ни қўллаб-қувватламаётганлигидан далолат беради. Пекинда тарқатилган плакат ва варақалар буни исботлайди. Пекиндаги Чжунвэнь кварталида аҳоли билан тўқнашувда саккизта «қизил соқчи» ўлди.

Бир томондан ишчи ва деҳқонлар, иккинчи томондан «қизил соқчилар» тўқнашуви кўпгина жойларда рўй берди. Гуйчжоу вилоятининг маркази Гуйянда «қизил соқчилар» ишига 30.000 киши қарши чиқди.

Синтайда 40.000 ишчи ва хизматчи «қизил соқчилар»га қарши намойиш қилишди. Тўқнашув натижасида 140 киши ярадор қилинди. Тяньзин, Сиан, Лоян, Лянчжоу, Ухань, Чэнду ва бошқа шаҳарлар, шунингдек, Шандун, Гуйчжоу, Гаундун, Юннань, Чэньси, Хейлунцзян вилоятларида шундай тўқнашувлар бўлиб, бу Хитойнинг шарқидан ғарбига тарқалди.

«Пролетар маданий революцияси» ишчилар ва деҳқонлар оммасининг иштирокисиз давом этмоқда. Пекинлик раҳбарлар группаси уларга мурожаат қилиш у ёқда турсин, аксинча улар ўз ишлари билан шуғулланиб, ҳалақит бермасликларини талаб қилмоқда.

Бу серияддаги мақолаларда Хитойдаги воқеаларга доир кўпгина муҳим масалалар тилга олинмади. Бунинг сабаби шундаки, мақсад ҳозир ўтказилаётган «пролетар маданий революцияси» асрлар бўйи тўпланган бой маданиятни рад этиб, қадимий маданиятни ягона бир киши идеяларига мансуб бўлган ҳозирги замон маданияти билан, марксистларга бутунлай ёт бўлган ягона бир шахснинг идеялари билан алмаштиришга уриниш эканлигини кўрсатишдир.

Хитойда рўй бераётган воқеалар тарихий зарурат маҳсули эмас. Шунинг учун бир вақт келиб, Хитой Коммунистик партиясидаги соғлом элементлар Хитой революциясини марксча-ленинча йўлга қайтара оладилар, деб кутиш мумкин.

Колумбия, Богота шаҳри кўчаларидаги боқимсиз болалар.

ТАСС фотохроникаси.

Фридрих Карл Кауль

ЭЙХМАН ИШИ

«СС гауптшарфюрери Эйхман — хавфсизлик бўлими Бош бошқармаси П-112 секторининг референтидир. У бу участкада ҳеч шубҳасиз, катта ютуқларга эришди дейиш мумкин. У ўз вазифасини тез аниқлаб олиши ва ишни виждонан бажариши билан ажралиб туради. Эйхман иудейликнинг дунёқараши ва унинг ташкилий формаларини ҳар тарафлама билиб олган. У ўз қўл остидагилар билан ҳам, бошлиқлар билан ҳам хизмат нуқтаи назаридан муомала қилади. Эйхман хизматдан ташқари пайтларда ёлғиз ўзи юради. У хизмат пайтида ҳам, бўш вақтларида ҳам бир масаладан миллий-социалистик дунёқараш масаласидан келиб чиқади».

Эйхман 1938 йил 30 январда унтерштрумфюрер лавозимига кўтарилди. (У 1936 йил 21 январда ўзидан уч яшар кичик чех аёли Вероника Лиеблга уйланган эди). Ниҳоят у ўзи орзу қилган офицерлик лавозимига эришди. Эйхман 1941 йили оберштурмбанфюрер бўлиб олди. Энди у квартира ҳақи, амал ҳақи, командировка ҳақи болаларига тўланадиган ҳақларни қўшганда йилига 12700 марка маош олар, рейхнинг Бош хавфсизлик бошқармасига раҳбарлик қиларди.(Юқорида айтилгандай, бу ташкилот П-112 деб номланган эди). Гестапо рейх Бош хавфсизлик бошқармасининг IV бўлимига айлантирилганидан кейин Эйхман раҳбарлигидаги сектор IV-Б-4 номини олди. Рейх хавфсизлик бошқармасининг 1941 йил 1 мартда ишлаб чиқилган структура планида мазкур сектор ҳақида шундай дейилади.

Яҳудийлар иши.

Текшириш ишларини СС штурмбанфюрери Эйхман бошқаради.

1941 йил 1 октябрда ишлаб чиқилган планда эса секторнинг фаолияти янада кенгайтирилган.

Яхудийлар иши.

Текшириш ишлари.

Душман халқ ва давлатлар мулкининг мусодара қилиниши. СС оберштурмбанфюрери Эйхман бошқаради.

Иерусалимда олиб борилган кўплаб текширишлар Эйхман юқорида санаб ўтилган ишлар билан нацистлик тузумининг энг сўнгги кунигача шуғулланганлигини исботлади.

Эйхман 1945 йили 5 майда Ауззейда пайдо бўлиб қолди. У хотини билан уч ўғлини олдиндан шу ерга олиб келиб қўйган экан. Рейх Бош хавфсизлик бошқармасининг сўнгги бошлиғи Кальтенбруннер ҳам Ауззейга келиб олганди.

Эйхман у билан суҳбатлашдию, «ҳаммаси одош бўлганини» тушунди. Эйхман оиласи ёнида қолиш хавфли эканини, сири фош бўлиб қолиши мумкинлигини, энди унга ҳеч қандай мол-дунё ёрдам беролмаслигини билар эди. Шунда у вермахт ҳарбий хизматчиси кийимини кийиб олдию, Ауззейда биқиниб юраверди, сўнгра Баварияда америкаликларга асир тушди. У ўзини ефрейтор Адольф Барт деб таништирди. Раҳбарликнинг буйруғи билан ҳужжатларимни йўқотиб юборганман, деди. Чиндан ҳам ҳеч ким ундан шубҳаланмади. Уни Берндорф ҳарбий асирлар лагерига қамаб қўйишди. Орадан бир неча ой ўтгач «асир»ни Розенгеймга жўнатишди.

Хуллас, энди у ҳар қандай хавф-хатардан ҳоли бўлгандай эди. Аммо тез орада «ҳарбий асир» яқинлашиб келаётган хавфни сезиб қолди. Агар у ўзини «оддий эс-эсчи» деб таништирганида, америкаликлар унинг чап қўлтиғи остидаги тиртиққа — СС белгисига унчалик парво қилмасликлари мумкин эди. Бахтига ҳали улар бу белгини кўтаришмаганди. Шунинг учун у кўп ўйлаб ўтирмай, лагердан қочди. Бир неча кун яшириниб юргач, асир тушди. Бу сафар ўзини СС унтерштурмфюрери Отто Экман деб таништди. Уни Обердахштеттендаги эсэсчилар лагерига қамаб қўйишди. «Асир» 1905 йил 19 мартда Бреслау шаҳрида туғилганини айтди.

У ўзи тўғрисида бундай қалбаки ахборотлар айтаркан, ҳар бир сўзни олдиндан пухталаб ўйлаб олар эди. Мабодо ўз фамилияси билан — Эйхман деб чақиришганда қараб қолса, шубҳа туғдирмаслик учун атайлаб қофиядош Экман фамилиясини топганди. Туғилган ерини Золинген эмас, Бреслау деб аташининг сабаби—у ердан анкета ҳужжатларини ҳеч ким сўраб ололмасди. Ёшини атиги бир йилга ўзгартиришдан мақсади, ўзининг ташқи кўринишига ёши ҳам монанд бўлиши лозим эди.

Хуллас, бу сафар ҳам америкаликлар уни ортиқча безовта қилишмади. Тўғри, ҳозир улар 1945 йил декабрида уни Ансбахда сўроқ қилингани, аммо асирда Эйхманга хос белгилар топилмаганини тасдиқлашади. Шу орада Нюрнбергда ҳарбий жиноятчиларнинг бошлиқлари устидан суд процесси бошланиб қолди. Суд иш бошлаганига кўп вақт бўлмасданоқ Эйхманнинг номи тилга олинди. Эйхманнинг ёрдамчиси унинг ўғлини чўқинтирган дўсти СС гауптштурмфюрер Дитер Висилицени Нюрнбергда гувоҳ сифатида сўзга чиқиб, Ауззейда сўнгги марта кўришганларида Эйхман унга:

«Мен чеҳрамда табассум билан узлатга чекиндим. Беш миллион яҳудийнинг ёстиғини қуритдим-у роҳат қилмайманми?!» деб мақтанганини айтиб берди.

Эйхман «Старз энд Страйбз» деган америка ҳарбий газетасида бериладиган Нюрнберг процесси ҳақидаги хабарларда ўзининг ҳам номи тез-тез тилга олинаётганини кўриб турарди. (У бу газетани доим ўқиб борарди). У америкаликлар эртами-кечми барибир фош қилишлари мумкинлигини билиб, хавотирга тушиб қолди. Шунинг учун у лагернинг немис старостаси—СС оберштурмбанфюрерига ёрилди. Эйхман бошқа асирлар ёрдамида СС шарфюрери Бауер билан бирга қамоқдан қочди. Иккովлари аввал Химзейдаги Прин деган жойга — Бауеренинг оиласи яшаб турган ерга йўл олишди. Кейин кўп ўтмай Бауер бошқа ерга қочди, Эйхман эса унинг уйида қолди. Бу ерда Бауеренинг синглиси Нелли Кравец билан бирга бўлиш жуда лаззатли эди. Эйхман уч боласидан ажраб кетганини, уруш тугагандан бери уларни кўрмаганини айтиб берди.

Орадан бир мунча вақт ўтгач Эйхман Целль (Қуйи Саксония)га жўнаб кетди. Бир вақтлар Эйхман билан Обердахштеттен лагерида бирга ётган СС офицери Ганс Фрейербелен унга ўрмон хизматчиси бўлиб ишлайдиган укасининг адресини берди ва ундан мадад сўрашни маслаҳат қилди.

1946 йил март ойида Эйхман «Бурмани Ко» фирмаси участка ўрмончисининг воситасида арракашлик ишига жойлашиб, Эверзан (Целлдан 15 километр шимолда) магистратида пропискадан ўтди. Энди унинг исми Отто Хенинзерга, ўзи эса 1906 йил 19 мартда Бреслау шаҳрида туғилган, уйланган, протестант мазҳабидаги фуқарога айланиб қолди.

(Давоми бор).

(Давоми. Боши газетанинг 8, 10 ва 11 октябрь сонларида).

ИНЖЕНЕРНИНГ ҒАЛАБАСИ

Тошкентда республика биринчилиги учун сув моделчиларининг мусобақалари бўлиб ўтган эди. Ҳамшаҳарларимиз ўзларининг 9 хил моделлари билан қатнашдилар. Республика ва мамлакат биринчилиги мусобақаларининг қатнашчиси В. Гернов ўзининг сув ости модели билан, Н. Братчиков ва А. Акимовлар тез юрар моделлари билан иштирок этдилар. Бундай кескин курашда тошкентлик инженер А. Разумовский ҳам биринчи марта қатнашди.

Мусобақанинг биринчи кунида ўтган стент синовларида инженернинг океан қутқарувчиси «Помир» модели юксак мукофот билан тақдирланди. Бу модель энг кўп очко тўплаб, ўз эгаси А. Разумовскийни Ўзбекистон терма командаси составига киришга ва Тернополь шаҳрида ўтказиладиган Бутуниттифоқ мусобақаларида қатнашиш ҳуқуқига муяссар қилди.

Сентябрь бошларида Тернополь шаҳрида бўлган Бутуниттифоқ мусобақаларининг биринчи кунида 20 имкониятдан 19.76 балл очко тўплаб, «Помир» модели юксак баҳога сазовор бўлди. Ўзбекистон терма командаси спортчиларининг моделлари юриш сифати синаб кўрилгандан сўнг яхши натижалар олган бўлсалар ҳам, фақат финишга «Помир» моделигина етиб келди. Мамлакатимиз энг кучли спортчиларининг моделларидан қолишмаган «Помир» фахрли 6-ўринни олишга муваффақ бўлди. Умумкоманда ҳисобида Ўзбекистон терма командаси 17 команда ўртасида 12-ўринни эгаллади. Улар кучли Латвия ва Литва командаларини орқада қолдириб кетдилар.

Бутуниттифоқ мусобақалари ўтказилгандан сўнг халқаро мусобақалар учун энг яхши моделлар танлаб олинди. Саралангaн моделлар орасида тошкентлик инженер А. Разумовскийнинг ҳам модели бор эди.

Халқаро мусобақада Чехословакия, Польша Румыния, Болгария, Венгрия, ГДР ва СССР терма командалари қатнашди. Бу масъулиятли мусобақа (стент синовлари ўтказилганда) «Помир» 19,83 балл олиб, энг юксак натижа кўрсатди. Ўзи юрар моделлар синовида «Помир» 40 имкониятдан 39,5 очко тўплаб, биринчи ўринни эгаллади. А. Разумовский эса СССР спорт мастери нормасини бажарди.

Халқаро мусобақага йўл олган 9 хил моделларнинг еттитаси биринчи ўринни олиб, терма командага қимматли очколар келтирди.

Умумкоманда ҳисобида СССР терма командаси биринчи ўринни, Венгрия терма командаси иккинчи ўринни, Румыния терма командаси эса учинчи ўринни эгаллади. Халқаро мусобақада муваффақиятли қатнашган терма команда ғалабасига ҳамшаҳаримиз ўзининг муносиб ҳиссасини қўшди. Спорт турлари орасида энг қийин бўлган сув модели техника спортида янгидан-янги ғалабалар қозониш учун А. Разумовскийга муваффақиятлар тилаймиз.

Г. СВИРИДЕНКО.

Суратда: СССР спорт мастери А. РАЗУМОВСКИЙ.

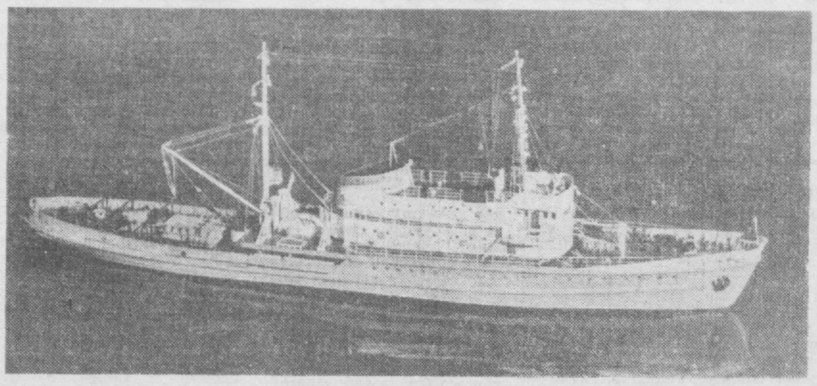

Суратда: СССР спорт мастери А. Разумовский яратган радио орқали бошқариладиган «Помир» модели. Г. СВИРИДЕНКО фотоси.

Спорт

ВОЛЕЙБОЛЧИ ҚИЗЛАР

Пойтахтимиздаги «Спартак» жамиятининг волейболчи қизлари командаси республикамизда энг кучли командалардан бири ҳисобланади. Шу йилдан бошлаб бу команда аъзолари мамлакат биринчилиги учун «А» класснинг иккинчи группасида қатнашадилар.

Команда составида мамлакат терма командасининг аъзоси, СССР спорт мастери Л. Голумко ва спорт мастери Д. Скоблева, СССР спорт мастерлигига кандидатлардан Т. Бородина, Т. Склярова, Л. Клочкова, Н .Катасонова, М. Зайцева, Т. Собитова ва Л. Величколар бор.

Бу йил спартакчилар Иттифоқимизнинг энг кучли командаларидан Ленинград, Минск, Донецк, Харьков, Иркутск шаҳарларининг «А» класси иккинчи группасида қатнашадиган командалари билан волейболчиларнинг олий лига командалари қаторига ўтиш учун беллашадилар. Ҳамшаҳарларимизга бу масъулиятли мусобақаларда муваффақият тилаймиз.

А. БОҚИЕВ.

ПАХТАКОРЛАРГА МАДАНИЙ ХИЗМАТ

Тошкентдан учта автоклуб Сирдарё области томон йўл олди. Ҳар бир машинада — янги бадиий фильм, лектор, ҳаваскорлик коллективлари бор. Ҳаваскорлар қаторида Охунбобоев номли шаҳар маданият уйининг ашула ва рақс ансамбли ва бадиий буюмлар фабрикасининг моҳир лапарчи ва қўшиқчиларини учратасиз.

Маданият ходимлари Сирдарёдаги «Боёвут», «Пахтакор», «5,- 6,- 26-совхозларда икки кун бўладилар.

Автоклубларни бошқариб бораётган район «Билим» жамиятининг раиси, тарих фанлари кандидати С. Аҳмедов мухбиримизга бундай деди:

— Бу сафаримиз қўшни пахтакор область Сирдарёга биринчи эмас. Бундан илгари ҳам у ерга бир неча марта борганмиз. Яна йил охиригача ана шундай автоклуб калонналарини ташкил қилиш кўзда тутилмоқда.

ҲОДИСА

ЎРГАНГАН КЎНГИЛ

Биринчи кўринишда юввош, 40 ёшлар чамасидаги девқомат бир кимса Октябрь колхоз бозорини айланиб юрарди. У бозордаги мўл-кўл нозинеъматларга, магазинлардаги турли-туман молларга суқланиб қараркан, шубҳали кўзлари ниманидир қидираётганлигини сезиш мумкин эди.

Ниҳоят у бозор ёнидаги «Тоҳир ва Зуҳра» саноат моллари магазинининг газмоллар бўлимидан қулай жой топди. Сотувчи бошқа харидорларга хизмат қилаётганлигидан фойдаланиб дўкондаги моллардан ҳинд сатинини ўғирлаб яширди-ю кўча томонга йўл олди.

Аммо сотувчи Ғиёсжон Иброҳимов шубҳали кишини сезиб турган эди. У милиция оператив ходимлари ёрдами билан ўғрини қўлга туширди.

Ўғри ўзини Турсунқул Эшонқуловман деб, милиция ходимларини чалғитмоқчи бўлди. Аммо унинг найранги иш бермади.

Аслида у Одил Юсупов бўлиб ҳалол меҳнатдан бўйин товлаб, умрининг сўнгги 22 йилидан 15 йилини ҳар хил жиноятлари учун қамоқда ўтказган текинхўр эди.

Мана у олтинчи марта қамоқ жазосига 1963 йилда ҳукм қилиниб, жазо муддатини шу йил 4 сентябрда тамомлади. Тошкентга қайтиб келиб фойдали иш билан шуғулланиш ўрнига яна ўғрилик билан шуғулланди. Ниҳоят озодликка чиққанининг 17-куни ўғри яна қўлга тушди.

Тез орада ўғри Одил Юсупов ўз қилмиши учун яна халқ суди олдида жавоб беради.

Ж. КАРИМОВ, терговчи.

„ТОШКЕНТ ОҚШОМИ"НИНГ ҲАЖВ ДАФТАРИДАН

— Кеп қолинг, биз ҳам кичик сотувчи!

— Кўрганлар пиво ичяпти дейди..

— Тутат-тутат! Самовар карнай бўлиб кет!

— Сўккан билан сўкилиб қолдингми!! Қулоғингни бекитасан!

Рассом К. ЧЕРНИШЕВ.

Ҳар тўғрида

МАЙМУН — ЧЎПОН

Маймунларнинг ўрганиш қобилияти ва мураккаб кўникмаларни ўзлаштириши олимлар эътиборини кўпроқ тортмоқда. Бундан бир ой муқаддам илмий-оммабоп адабиётда маймунлар оиласидан бир тури овқатланишдан олдин маҳсулотни ювишни «ўрганганлиги», бу қобилият наслдан-наслга ўтаётганлиги тўғрисида маълумот берилди. Яқинда яна бир ажойиб ҳодиса тўғрисида гап юритилди.

Жанубий Африкалик фермер икки ёшли урғочи бабуинни ушлаган. Маймунни қўй қамаладиган отарга боғлаб қўйишган. У ёввойиликни тарк этгач бўшатиб юборилди. Фермер ўз шогирдини «ишга» ўргатмоқчи бўлди. Эчки боқишга ўргатди. Маймун қобилиятли шогирд экан. У отардаги барча эчкиларни «таниб» олди (эчкилар юздан ортиқ эди) ва баъзан адашган эчкиларни излаб топадиган бўлди. Эчки билан улоқ адашиб кетиб маъраганда, маймун дарҳол улоқни излаш учун ўтлоққа йўл оларди. У нимжон улоқларни эчкилар ёнига кўтариб келиб эмиздирар эди. Агар қандайдир хавф сезилса, маймун қичқириб эчкиларни огоҳлантирар эди. Эчкилар эса маймуннинг сигналини яхши тушуниб, бир ерга тўпланишарди.

Тадқиқотчилар бабуиннинг ғайри-табиий ҳаракати билан қизиқиб, бу биринчи марта бўлмаётганлигини аниқладилар. Маҳаллий аҳоли готтентотлар бундан юз йил муқаддам маймунлардан чўпон сифатида фойдаланишган. Яқиндагина бир фермернинг иккита маймуни бўлиб, маймунлар олти-етти йил мобайнида қўй боқишган.

В. ЛЕСНОВ, овшунос.

МИЛЛИОНЛАР КУБОГИ

Днепропетровск шаҳрида миллионлар кубогининг финал учрашувлари бошланди. Бу кубок учун мамлакатимизнинг 52000 физкультура коллективлари командаси кураш бошлаган эди. Финалга эса тўрт кучли команда етиб келди. Буларнинг бири Львов шаҳридаги сиёсий-ҳарбий билим юртининг футболчилари иккинчиси «Комсомолец» (Ленинград), учинчиси пойтахтимизнинг «Звезда», тўртинчиси «Спутник» — (Полтава) командаларидир.

Финал учрашувларнинг биринчи кунида Украинанинг Львов ва Полтава шаҳарларининг командалари беллашди. Львов вакиллари биринчи минутларданоқ гол уришга бўлган иштиёқи билан ишқибозларни хурсанд этди. Учрашувнинг биринчи ярмида львовлик ҳужумчи Пинковский рақиб дарвозасига тўп киритишга муваффақ бўлди. Учрашувнинг иккинчи ярмида Львов футболчилари полтаваликлар дарвозасига кетма-кет тўрт тўп киритиб, 5:0 ҳисобида ғалаба қозондилар.

Пойтахтимизнинг Високовольтний массиви 12-секторидаги маиший хизмат кўрсатиш комбинати намунали ишламоқда. Аҳолига соатсозлик, сартарошлик, пойафзал ва спорт-маданий буюмларини ижарага берувчи пункт яхши хизмат кўрсатмоқда.

Суратда: маданий, музика ва спорт товарларини ижарага берувчи пункт ходими З. Иброҳимов 61-мактаб ўқувчиси А. Меламедчукка аккордеонни ижарага бераётир.

М. НУРИДДИНОВ фотоси.

Редактор С. М. ҚАРОМАТОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Радио

12 ОКТЯБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.10 —Дўстлар эстрадаси, 18.30 — Чолғу куйлари, 19.20 —Қозоқ куйлари, 20.00 — Ўзбек халқ куйлари, 20.45 — Ишчи мухбирлар ҳикоя қилади, 21.20—Концерт (қишлоқ хўжалик ходимлари учун). 22.00— Коммунистик ахлоқ ва тарбия. 22.15—Концерт (пахта теримида қатнашаётган шаҳарликлар учун), 22.40—Поэзия кечаси. 23.20—«Куз оқшомлари» (адабий-музикали радиокомпозиция).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.00—Енгил куйлар, 19.30 —К. Қурбонсахатов. «40 танга» (повестдан парча). 20 10—«Ёшлик» радиостанцияси. 20.50 —Латвия радиоси эшиттириши. (рус.), 21.00—Концерт, 21.30 Корейс куйлари.

Телевидение

12 ОКТЯБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 1800 — **Телевизион янгиликлар.** 18.20— **Ажойиботлар оламига саёҳат** (мактаб ўқувчилари учун), **19.00—Машина теримига кенг йўл** (қишлоқ хўжалик ходимлари учун), 19.20—**Тор** (жаҳон халқлари чолғу асбоблари)

Рус тилида: 19.55—**Телевизион янгиликлар.**

20 10—**Эртанги кун программаси.**

20.15 дан— **Москва кўрсатади.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 17.00 — **Кинофильм** (болалар учун), 17.30—**Совчилар** (ҳужжатли фильм), 17.50 — **Танишинг, ёш ижрочилар,** 18 30 — **Борис Годунов** (фильм-опера), 20.10 — **Тошкент янгиликлари.**

Ўзбек тилида: 20.20—**Спорт,** 20.50 — **Тошкент янгиликлари,** 21.00—**Ёш овозлар** (адабий эшиттириш), 21.20 **Болагинам** (бадиий фильм), 22.40— **Украина халқ хори.**

Рус тилида: 23.15—**Швейк Москвада** (телефильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА—12/Х да **Севилья сартароши.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА 12/Х да **Ой тутилган тунда,** 13/Х да **Гамлет.**

Кинотеатрларда

12 ОКТЯБРДА

ҚИШКИ БИНОДА

Уруш ва тинчлик—САНЪАТ САРОЙИ (кенг форматли рангли бадиий фильм, икки қисмдан иборат 1-серия, кеч соат 6-15 ва 9-15 минутда).

Йилнинг уч фасли—«ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ЧАЙКА» «ВОСТОК» (кечқурун), «СПУТНИК» (кеч соат 7 да).

Расемон— «МОСКВА» (кеч соат 6 да), «ДРУЖБА» (2-залза), НАВОИЙ номли (кечқурун).

Неча йил, неча замон—СОБИР РАҲИМОВ номли (кечқурун).

Чекка—«МОСКВА» (кеч соат 8 ва 9-40 минутда), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кеч 6 ва 8 да).

Профессор Мамлюк—«КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 9-45 минутда).

Хатарли рейс—«ДРУЖБА» (кеч соат 7 да).

Кураш ранглари — «МИР» «СПУТНИК» (кеч соат 9 да).

Гангиш—«ЮЛДУЗ» (кеч соат 7 ва 9 да)

ЁЗГИ БИНОДА

(Кеч соат 8-20 минут ва 10 да)

Она ва сукунат—«РАКЕТА», «ВАТАН».

Йилнинг уч фасли—«ФЕСТИВАЛЬ».

Қалбингда қуёш—КАФАНОВ номли.

Расемон—«ХИВА».

Бензоколонка маликаси — «САЛЮТ».

Жаноб 420—КИРОВ номли.

Яланғоч дипломат —НАВОИЙ номли.

Бугун—янги аттракцион — 9 МАЙ номли.

Питкиннинг касалхонадаги саргузашти—ТЕЛЬМАН номли.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 4 бет

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар, Киров кўчаси, 22-уй.

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор В3-02-49 дан В3-02-58 гача. Қўшимча телефонлар: секретариат ва иллюстрация бўлими — 5-62; партия, совет ва касаба союз ташкилотлари бўлими—3-66; саноат, қурилиш ва шаҳар хўжалиги бўлими — 3-66; адабиёт, санъат ва маданият бўлими — 7-83; фан, олий ўқув юртлари ва мактаблар бўлими — 7-83; физкультура ва спорт бўлими — 3-79; Ахборот бўлими — 3-78; (шаҳар телефони В3.65-57); хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 3-79; эълонлар бўлими — 5—07 (шаҳар телефони — В38142).

12 ОКТЯБРЬ, 1966 ЙИЛ Р. 08803 Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64579. Нашр Г. 27868.